Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ... 21-һээ гарана | № 177 (13891) | 1972 оной июлиин 29, суббото | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Центральна Комитедтэ

Колхоз болон совхозой үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ мэргэжэлтэдэй үүргые дээшэлүүлхын тула КПСС-эй Алтайн крайкомой ябуулдаг хүдэлмэри тухай

...хоз болон совхозой үйлэд... хүгжөөлгэдэ мэргэжэлтэдэй ... дээшэлүүлхын тула ... Алтайн крайкомой ...аг хүдэлмэри тухай» ... КПСС-эй Центральна Ко... ...үбшэн хэлсэбэ.

...йн хизаарай партийна ор... ...н партиин XXIV съездын, ...й ЦК-гай Пленумүүдэй ...бэринүүдые хүтэлбэри бол... ...өө ажахые хүгжөөлгөөр ...ды амжалта туйлаа гээд ... дотор тэмдэглэгдэ... ...аар дотор хүдөө ажахын ...нтэдтэй хэдэг хүдэлмэри... ...үргэлжын анхарал хандуу... ...г, колхоз болон совхозой ...рие хүгжөөлгэдэ тэдэнэй ...эг үүргые дээшэлүүлхэ ...нхарал оролдого гаргаг... ...эрэлэ энэ амжалта туй...

...С-эй Алтайн крайком, Гор... ...йн обком, горкомууд бо... ...айкомууд, партийна эхин ...ииуд үйлэдбэриин зо... ...удые шиидхэхэдэнь мэргэ... ...э шухала туһаламжа ...г, эдэбхи үүсхэлыень дэм... ...йлэдбэрие эмхидхэгшэд ...ологууд байһан, хүдөөдэхи ...ехническэ дэбжэлтын эхи ...д байһан тэдэнэй эдэбхиие ...эг байна. Һүүлэй жэлнүү... ...шада мэргэжэлтэдэй нэрэ ...оритойхоноор дээшэлээ, ...үдтахи ажал хэрэгэй ту... ...энэй харюусалга дээшэ... ...лдбэриин технологиие шэ... ...айжаруулгада, наука бо... ...үү дүй дүршэлэй туйлал... ...е нэбтэрүүлгэдэ агроно... ...оотехнигүүдэй, ветери... ...үдэлмэрилэгшэдэй, ин... ...үдэй, экономистнуудай ...эхэ болоо.

...йонуудта, колхоз болон ...удта хүдөө ажахын мэргэ... ...й, хүтэлбэрилхы кадрнуу... ...дабариие 1971—1975 ... туршада дээшэлүүлхэ, ...рие хүтэлбэрилхэ мүнөө ...й онол аргануудые шудал... ...н хараатай түсэб табигдан... ...н шухала асуудалнуудай ... — хизаарай колхознигууд ...овхозуудай хүдэлмэрилэг... ...үндаһаа мэргэжэлтэдые ... ажахынуудаа хангаха ... шиидхэгдэжэ байна. Ал... ...үдөө ажахыдахи мэргэжэл... ...оо 1965 онтой сасуулбал, 2 дахинһаа ехээр нэмэжэ, мүнөө 18,5 мянган хүн болонхой. Тэдэнэй дундаһаа 40 процентнь коммунистнууд, дүрбэнэй нэгэ хубинь — эхэнэрнүүд болоно. Гол мэргэжэлтэдэй, совхозуудай директорнүүдэй, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй олонхинь хүдөө ажахын дээдэ эрдэмтэй болонхой.

Шухала зорилго — дунда зэргын тушаалтай хүтэлбэрилэгшэдэй — бригадирнуудай, отделенинүүдые, үйлэдбэриин участогуудые даагшанарай, фермэнүүдые эрхилэгшэнэрэй мэргэжэл дээшэлүүлэгдэнэ. Зургаан жэлэй туршада тусхай дунда эрдэмтэй ба заочноор һуража байһан эдэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 7-һоо 40 процент хүрэтэр ургаа.

Партийна комитедүүд мэргэжэлтэдэй үзэл сурталай талаар ургалтада, ниитэ-политическэ ажабайдалда тэдэнэрэй эдэбхитэйгээр хабаадалгада, ажахыгаа хүтэлбэрилхэ хүнүүдые хүмүүжүүлгэтэй зохилдуулан ябуулхадань ехэ анхаралаа хандуулна. Олон мэргэжэлтэд партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой болон бусад органуудта һунгагданхай. 10 мянганһаа олон мэргэжэлтэд хүдөөгэй ажалшадай дунда пропагандын, ниитэ-ойлгуулмжын хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

Хүдөөдэхи научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ хэрэгтэ мэргэжэлтэдэй хабаададаг шэнэ онол арга үргэнөөр дэлгэрээ габэл, газар болон техникые ашагтайгаар хэрэглэхэ, газар таряаланда, мал ажалда түрүү технологи түргэнөөр нэбтэрүүлхэ, наука болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые дэлгэрүүлхэ талаар мэргэжэлтэ бүхэнэй түсэб табигдадаг болоо.

Мэргэжэлтэдые, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые һургаха, тэдэнэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ, наука, техникэ болон түрүү ажал ябуулгын шэнэ туйлалтанууд тушаа тэдээндэ мэдээсэл дамжуулжа байха саг үргэлжын хүдэлмэри түсэбэй ёһоор ябуулагдана. Эдэ хүдэлмэрилэгшэдэй хахадынь шахуу Алтайн хүдөө ажахын институдай болон кадрнуудые бэлдэхэ хизаарай һургуулнин мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ факультедтэнь һуража гараа. Түрүү ажахынуудта семинарнууд, научно-үйлэдбэриин конференцинүүд болоно. Тэдэнэй тематиканань мэргэжэлтэдэй эрилтые хараадаа абадаг юм. Кадрнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хизаарай съезднүүд, мэргэжэлтэдэй районно үдэрнүүд, хүдөө ажахын эрдэмэй университедүүд ехэ үүргэ дүүргэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй шиидхэбэриие үндэһэ болгон, партиин крайком хүдөө ажахыдахи научно-шэнжэлгын хэмжээ ба ашаг үрыень дээшэлүүлхэ зорилготой хүдэлмэри ябуулаа. Хизаарай научна эмхи зургаануудай ажал ябуулга үйлэдбэритэй наукын холбоое, эрдэмтэд ба мэргэжэлтэдэй хани барисаае бэхижүүлгэдэ зорюулагдана. Тиихэдээ буруу теоринуудта, субъективизмдэ, түргэдүү, бодото байдалаар шалгагдаагүй тобшололнуудта эсэргүү шууд сэхэ тэмсэл хэгдэһэниинь научна коллективүүдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шухала удха шанартай болоо. Эрдэм наукатай хани холбоотой байһанай ашаар ганданги тала газарай 3 миллион шахуу гектар талмай дээрэ хүрьһэ хамгаалха онол арга нэбтэрүүлэгдээ, 60 мянган гектарта модод таригдаа. Энэнь хүрьһэнэй һалхинһаа нураха ябадалые болигоһон байна. Олонхи колхоз, совхозуудта газар таряалангые эрхилхэ культура дээшэлээ. Малай үүлтэр һайжаруулха хэрэг һайнаар табигданхай, эбэртэ бодо малай үүлтэр һайжаруулха, малые түргөөр шахан таргалуулха промышленна арга нэбтэрэнхэй.

Колхоз, совхозуудай хүдөө ажахын техникые бүри һайнаар хэрэглэхэ зорилгоор мастер-заһабарилагшадай звенонууд эмхидхэгдээ. Тэдэнэй хүсөөр машинно-тракторна паркын ехэнхи хубинь заһабарилагдана. Олон колхоз, совхозуудта радиотелефонно диспетчерскэ албан бии болоо. Хизаар дотор урлан нарижуулгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Олон мэргэжэлтэд хүнүүдые һургаха, тэдэнэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна, механизаторай, малшанай, мүн бусад мэргэжэл шудалхадань хүдөөгэй ажалшадта туһа хүргэнэ. Малшадай 20 процентһээ олониинь мастерай нэрэ зэргэтэй, трактористнууд болон комбайнернуудай гурбанай хоёр хубинь 1-дэхи, 2-дохи классай мэргэжэлтэй юм. Партийна комитедүүдэй дэмжэлгын ашаар хүдөө ажахын техникэ шудалха хүдэлөөн эхэнэрнүүдэй дунда дэлгэрээ. Мүнөө колхоз, совхозуудта 5 мянгаһаа олон эхэнэрнүүд механизатораар хүдэлнэ.

Социалис мүрысөө, ажалдаа коммунис ёһоор хандахын түлөө хүдэлөөе эмхидхэхэдээ, партийна, профсоюзай болон комсомолой комитедүүд мэргэжэлтэдтэ бүри ехээр түшэглэдэг болоо. Даажа абаха уялгануудые экономическа талаарнь үндэһэлэн тайлбарилха, түрүүшүүлэй ажалай онол аргые тарааха хэрэгтэ мэргэжэлтэдэй үүргэ ехэ болоо. Тэдэнэр культура ехэтэй газар таряалангай, мал ажалай коллективүүдэй нэрэ зэргын түлөө, Алтайн түрүү механизаторнуудай, полеводуудай, малшадай туйлалтануудта хүрэхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Мэргэжэлтэдэй дундахи хүдэлмэри һайжаруулһан ушар колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин аша үрэдэ һайн нүлөө үзүүлээ. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ, бэлэдхэлгэ горитойхоноор ехэ болоо. Ургаса дээшэлээ, малай ашаг шэмэ ехэ болоо, ажалай бүтээсэ дээшэлээ.

Зүгөөр колхоз болон совхозой үйлэдбэридэ мэргэжэлтэдэй дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ талаар партиин Алтайн крайкомой ябуулжа байһан хүдэлмэри саашадаа бүри һайжаруулагдаха гэһэн эрилтэ табигдахаар гээд КПСС-эй ЦК тоолоно. Мэргэжэлтэдэй хүсэн ба эрдэм мэргэжэл газар таряалан болон мал ажалые бүри ашагтай болгохо зорилго зарим нютагта шиидхэгдэнэгүй. Мэргэжэлтэд бүгэдөөрэн колхоз болон совхозой үйлэдбэридэ шэнэ түрүү юумэ нэбтэрүүлэгшэд үшөөл болоожо шадаагүй. Газар, техникэ, мүн бусад материальна хэрэгсэл ашагтайгаар хэрэглэхэ ябадал тэдэнэй ажал ябуулгын гол хараа шугам болоожо үшөөл үрдеэгүй байна. Үйлэдбэриин тодорхой асуудалые шиидхэлгэдэ мэргэжэлтэдэй үүргые һэлгэхэ баримтанууд бии. Тэдэнэр ондоо ажалаар һамааруулагдана, захиргаанай ажалда, элдэб янзын тоосоо болон мэдээсэлнүүдые бэшэлгэдэ ехэ хүсэеэ, сагаа гээнэ.

Зарим агрономууд агротехникын гуримые эбдэхэ ябадалтаи шанга тэмсэл ябуулнагүй, севооборот нэбтэрүүлгэдэ, тарилгын талмайн хубаарилые һайжаруулгада, үрэһэнэй ажахые һайжаруулгада шухала оролдосо гарганагүй. Орооһо таряанай ургамалнуудай, хартаабха болон овощой бага ургаса абадаг, продукци бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэдэггүй, тэжээл бүри ехээр бэлэдхэхэ, тэрэнэй шанар һайжаруулха хэрэгтэ шухала анхаралаа хандуулдаггүй үсөөн бэшэ колхоз, совхозууд үшөөл бии.

Олон ажахынуудай зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд ниитын мал ажал, илангаяа һүнэй мал үдхэхэ хэрэгтэ байһан дутагдалнуудтай эбсэнэ. Хизаар дотор үнеэдэй тоо толгой, ашаг шэмэнь удаанаар ехэ болоно, һубайрха үнеэд олон.

Колхоз, совхозуудай, «Сельхозтехникын» нэгэдэлнүүдэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд машина болон түхеэрэлгэнүүдые ашагтайгаар хэрэглэхэ, үйлэдбэриие, илангаяа мал ажалай хүдэлмэриие, үргэлжэдэнь оньһожоруулха, электрижүүлхэ талаар хүдэлмэриие һулаар ябуулна. Хүдөө ажахын машинануудые ашаглаха, хадагалха гуримые эбдэхэ ябадал усадхагдаагүй. Тиимэһээнь сагһаа урид хэрэгһээ гараха ушар үзэгдэнэ.

Мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдэй зарим хубинь ажахынуудай экономикые гүнзэгыгөөр шэнжэлнэгүй. Продукци үйлэдбэрилгэдэ ажалай, тэжээлэй, материальна бусад хэрэгсэлнүүдэй гаргашые хороохын түлөө ёһотой тэмсэл эмхидхэнэгүй. Колхоз, совхозуудта ажахын тоосоое һайнаар нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ ябадал удаанаар эмхидхэгдэнэ. Ниитын, гүрэнэй зөөриие юрэ бусаар гаргашалха баримтанууд ушарна, муу шанартай продукци гаргаһанһаа ба продукци гэмтээһэнһээ болоожо, гарзада орохо ушар үзэгдэнэ.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

...БЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ҮБҺЭ ХУРЯАЛГА, ...ОНОЙ ГУРИЛ ГАРГАЛГА, СЕНАЖ, СИЛОС ДАРАЛГА, ...АБША НАМАА БЭЛЭДХЭЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1972 оной июлиин 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ центнерээр)

...гууд	Бухыдөө сабшагдаһаниинь (гектараар)	Һуриилагдаһан үбһэн	Ногоонной гурил гаргалга	Сенаж даралга	Набша намаа бэлэдхэлгэ	Силос даралга
...ннай	3101	12563	—	—	50	—
...н	525	1640	—	—	—	—
...рэй	1729	7265	785	190	4277	190
	747	3010	240	—	1227	—
...н	1850	680	30	—	985	—
...н	737	2724	20	700	1980	—
...ннай	3770	11518	25	14500	5408	850
...кын	4430	18365	1290	11420	—	67410
...тын	536	1210	194	1200	1792	—
...ннай	3226	13140	—	—	555	—
...й	521	2106	586	201	6665	—
...Шэбэрэй	1266	7832	768	1170	3123	—
...алнин	1556	12055	—	—	—	—
...ын	1289	4016	250	206	2418	—
...й	3732	19755	2070	—	3982	25180
...Үдын	2661	17193	287	14138	3592	—
...н	2217	8235	128	5620	1523	—
...ика ...	33923	143307	7039	49345	37576	90030

...ҮҮШҮҮЛЭЙ ЗЭРГЭДЭ ГАРАХААР

...I партсъездын нэрэм... ...колхозой һүнэй хоёр... ...фермын һаалишад зу... ...үедэ үнеэн бүриһөө ...килограммһаа доошо ... һү һаажа абаха ту... ...аймагайнгаа һаали... ...та түрүүлэн мэдүүлһэн ...а. Үүсхэл гаргаһан һаа... ...дай ажал, хэрэг ямар ...об гэжэ нэгэ хэдэн ...о хөөрэжэ үгэмөөр.

...урадай адагай һаали... ...үнгэрэгшэ жэлэй июнь ...да 393 центнер һү гү... ...э тушааһан һаа, харин ...өө энээнэ 406 центнертэ ...эжэ шадаба. Нёдондо ...дэ эндэхид зургаа һа... ...туршада үнеэн бүриһөө ... центнер һү һааһан һаа, ...өө үнеэн бүриһөө 1205 центнер һү һаажа абаба. Һаалишан О. И. Петрова энэ хугасаада үнеэн бүриһөө 1427 килограмм һү һаажа, социалис мүрысөө толгойлно. А. А. Петрова, К. Т. Николаева гэгшэд 1300 килограмм һү һаажа абанхай. Мүн һаалишад Савельева, Григорьева болон бусад һү ехээр һаахын тула оролдожо ажаллана.

Бэлшээриин хоёр һара үнгэрбэ. Энэ хэбээрээ оролдосотойгоор ажаллабал, Хурадай адагай һүнэй фермын һаалишад хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, түрүүшүүлэй тоодо орохонь дамжаггүй.

В. БОРИСОВ.

Бэшүүрэй аймаг.

Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрика Зүүн Сибириин область болон хизаарнуудые хангадаг юм. Иимэ түхэлэй фабрика манай Буряад орондо дэмы баригдаагүй байха. Республикымнай ажахынуудай нэлэнхы үргэн тала дайдаар дун сагаан хонин һүрэгүүдэй һалхи һүрин, хушууран бэлшэхые харахат.

ҺАЙХАН БҮД ЭНДЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ

Хонишодой эгээл харюусалгатай үе—нооһо хайшалалга хаа хаанагүй гуримтайгаар үнгэрбэ. Мүнөө гүрэндэ «сагаан алта» тушааха хэрэг түлэг дундаа. Республикын колхоз, совхозуудһаа нооһо шэрэһэн автомашинануудай ниислэл хото Улаан-Үдэ шэглэн ерэхэнь эли болонхой. Хүршэ область, хизаарнуудһаа түмэр харгыгаар асарагдаһан «сагаан алтан» автомашинаар Улаан-Үдын ноохо угаадаг фабрикада буулгагдана.

Һаяхан фабрикын ажал хэрэгтэй танилсаһан байнабди. Эндэ асарагдаһан нооһон угаагдажа, сэбэр болгогдоһоной удаа ороной бүд нэхэдэг 32 комбинадта ябуулагдана. Улаан-Үдэ хотодо угаагдаһан ноохоор Иваново хотын, Москвагай, Ленинградай областьнуудай бүд нэхэгшэд гоё һайхан бүтээл гаргадаг юм.

Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб, даабариие амжалтатайгаар дүүргэхын тула ноохо угаадаг фабрикын коллектив энэ хугасаада яһала һайн амжалтануудые туйлажа шадаа. Тус фабрикада бүхыдөө найман цех бии юм. Хүдэлмэришэн бүхэнэй даажа абаһан ажалдаа ханамжатайгаар хандаһанай ашаар энэ коллектив хахад жэлэй туршада оронойнгоо бүд нэхэдэг фабрикануудта 8298 тонно сэбэр ноохо ябуулба. Иигэжэ энэ фабрика хараалһан түсэбөө 648 тонноор үлүүлһэн байна.

Агуу ехэ СССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойн баярые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө эндэхи хүдэлмэришэн бүхэн эрмэлзэжэ байнхай. Мүнөө жэлдэ эндэхи хүдэлмэришэд 15 мянган тонно ноохо угааха түсэбтэй юм. Хараалһан түсэбөө ноохо угаагшад декабриин 15 болотор дүүргэхээр шармайн ажаллана.

Бида ноохо тушаан абадаг цехтэ хүрэжэ ерэбэбди. Манай республикатай мүрысэдэг хүршэ Шэтын областьһоо асарагдаһан арба гаран вагонһоо тюгтэй ноохон буулгагдажа байба. Тоо бүридхэгшэд тюк дээрэ бэшэгдэһэн гаршагтай танилсаһанайнгаа удаа тус бүхэнииень шэгнэжэ дүүргэмсээрээ данса дээрэ тэмдэглэнэ. Гохо бариһан шииираг хүбүүд шэгнэгдэһэн тюгүүдые тусхай машинада ашаһанайнгаа удаа складта оруулна. Хараха янзада эдэ нүхэд ехэл яаралтайгаар ажаллана. Эндэ асарагдаһан шухала ашаае саг болзортонь түргэнөөр тушаан абалга эдэ нүхэдһөө сэхэ дулдыдана бшуу. Сортолон илгагдаһанайнгаа удаа ноохо илгадаг цехтэ ороно. Эндэ асарагдаһан ноохон шанарайнгаа, үнгынгөө талаар хэдэн бүлэг болгогдохо. Энэ цехтэ хоёр зуу гаран хүдэлмэришэд ажалладаг юм. Тус цехэй начальник Тамара Алексеевна Рубцоватай уулзажа, ажал тухайнь һонирхобобди.

— Манай цех фабрикын томохон цехүүдэй нэгэн юм. Хаалаанай туршада 113 тонно ноохон илгагдана. Мүнөө үедэ манай коллектив август һарын түсэбөөр ажаллана. Манда хүдэлмэришэ басагад олон даа. Нухэд Иванова, Ефремова, Чистяковагай даадаг бригаданууд оролдосото ажалаараа онсо шалгарна. Хараалһан түсэб, даабаряа болзорһоонь урид дүүргэхын тула хүдэлмэришэднай оролдохо байха, — гэжэ Тамара Алексеевна манда найдуулан хөөрэбэ.

Эндэһээ бидэ ноохо угаадаг цехтэ оробобди. Тус цехтэ 25 бригада ажаллана. Сүүдхын туршада эндэ 60 тонно ноохон угаагдана. Эндэ Валентина Онинагай даадаг бригада социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Энэ ажалша бэрхэ коллектив нормоёо үлүүлэн дүүргэжэ, нүхэдтөө оролдосото ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Угаагдажа сэбэр болоһон ноохон складта оруулагдана. Тэндэһээ оронойнай бүд нэхэдэг фабриканүүдта ябуулагдана.

Д. ХУБИТУЕВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Нооһо илгадаг цехэй нүхэр Ивановагай хүтэлбэрилдэг бригада. 2. Хинан илгагша С. Москалёва ажалдаа. 3. Нооһо ашаһан автомашинанууд.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ВЬЕТНАМАЙ ҮНЭН ЗҮБ ХЭРЭГ ИЛАХАЛ

Совет-вьетнам хани барисаанай ба США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, вьетнам арадай хэжэ байһан тэмсэлдэ талархалгын һарын болоожо байһантай дашарамдуулагдан, манай орон дотор митингнүүд ба суглаанууд болоно. Пентагоной гэмтэ ябуулгануудта эсэргүү эрид шанга буруушаалга совет хүнүүд хэнэ.

Москвада Дорогомиловска М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ химическэ заводто олон зоной хабаадалгатай митинг июлиин 27-до болоһон байна. Энэ завод Совет-вьетнам хани барисаанай бүлгэмэй хамтын гэшүүн юм.

Вьетнамда американ сэрэгэйхидэй жэгшүүритэ муухай гэмтэ ябуулга хэжэ байһан тухай предприятиин парткомой секретарь М. Кулаков, слесарь-инструментальщик В. Коньков угаа ехэ уур сухалтайгаар хэлээ. Тэдэнэр национальна бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байһан баатарлиг вьетнам арадай дура хүсэлые США-гай империалистнууд нугалжа шадахагүй гэжэ онсолон тэмдэглээ, Вьетнаман үнэн зүб хэрэгэй илаха байһанда этигэдэгээ элирхэйлэн мэдүүлээ.

ДРВ-һээ Советскэ Союзда байдаг посольствын советник Нгуен Сон Хоэ саг үргэлжын дэмжэлгын ба аха дүүгэй талархалгын түлөө КПСС-тэ, Совет правительствада бүхы совет арадта гүнзэгы баясхалан хүргөө.

Американ эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүүсэн, үнэн зүб тэмсэл хэжэ байһан вьетнам арадта, Лаосой ба Камбоджын патриодуудта али бүхы туһаламжа үзүүлхэ, тэдэниие дэмжэхэ талаар КПСС-эй, Совет правительствын политикые заводой коллектив бүрин хүсэдөөр дэмжэнэ гээд нэгэн дуугаар батлан абтаһан резолюци соо хэлэгдэнэ. Бүхы совет хүнүүд шэнги пролетарска интернационализмын ленинскэ гол ёһонуудта үнэн сэхэ байдаг бидэнэр вьетнам арадай баатарлиг тэмсэлтэй талархажа байһан тухайгаа мэдүүлнэбди, тэрэнэй амжалтануудые сүлөөрэлгын үнэн зүб тэмсэлые илалтада хүрэтэр хэхээр хүсэд шиидэнгы байһыень һайшаанабди.

Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай гэшүүндэ кандидат Динь Тхи Кан түрүүтэй Вьетнам-совет хани барисаанай бүлгэмэй делегаци манай орондо ерээд байна. Тэрэниие совет хүнүүд хани халуунаар амаршална. Вьетнамай үдэртэ ба үнгэргэгдэжэ байһан һарада зорюулагдажа, ажалшадай түлөөлэгшэдэй суглаан Кировградай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Соёлой ордон соо болоо. Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн вьетнам арадай хэжэ байһан баатарлиг тэмсэл тухай Динь Тхи Кан хөөрөө, дэмжэлгынь түлөө совет хүнүүдтэ халуун баясхалан хүргэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ. Ябаһан лэ газартамнай бидэндэ хани халуунаар, үнэхөөрөөл аха дүүгэй мэдэрэлтэйгээр хандадаг байгаа гээд энэ эхэнэр хэлээ.

Вьетнамда американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй хэжэ байһан гэмтэ ябуулгануудые манай Эхэ ороной ажалшад уур сухалтайгаар буруушаана. Уршагта муухай дайн байлдааe дары болюулха тухай бидэнэр эрилтэ хэнэбди. Эрхэ сүлөөдэ дуратай вьетнам арадые ямаршье уршагта муухай гэмтэ ябуулгануудаар нугалан дарахын аргагүй гэжэ США-гай империалистнууд ойлгохо ёһотой гээд Калугадахи К. Э. Циолковскиин нэрэмжэтэ Космонавтикын түүхын музейн ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ Н. Мизюлина мэдүүлээ.

Вьетнам арадай тэмсэл тухай элдэб городуудта фото ба номой выставкэнүүд нээгдэнхэй. Патриодуудай тэсэбэритэй, эрэлхэг зоригтой, баатаршалга гаргадаг тухай тэдэнэй экспонадуудынь гэршэлжэ үгэнэ.

(ТАСС).

ҺАНАЛ НЭГЭДЭЛГЫН ҺАРА ДҮҮРЭБЭ

Американ сэрэгүүдые Урда Корейһээ гаргахын, оронiие амгаланаар, демократическа ёһоор нэгэдүүлхын түлөө корей арадай тэмсэлтэй талархалгын һара манай орон дотор болоод дүүрэбэ.

Москвада ба Москвагай областьдо, Украинада, Казахстанда, Приморскэ, Хабаровска хизаарнуудта, Омскын, Эрхүүгэй областьнуудта, Ленинградта, Горькидо, бусад городуудта олониитын суглаанууд, үдэшэнүүд үнгэргэгдөө, ажалшадай ехэ митингнүүд болоо. КНДР-эй аха дүү арадтай хани барисаагаа саашадань бэхижүүлэн хүгжөөхөөр шиидэнги байһанаа совет хүнүүд эдэ суглаанууд болон митингнүүд дээрэ мэдүүлһэн байха юм. США-гай сэрэгүүдые Урда Корейһээ гаргажа, газаа тээһээ ямаршье хамааралсалгагүйгөөр Корейн асуудал бэеэ даагаад шиидхэжэ, оронiие амгалан ёһоор нэгэдүүлхэ зорилгоор КНДР-эй правительствын оруулһан таатай дурадхалнуудые предприятинууд болон эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд болон батлан абтаһан резолюцинууд соо хүсэдөөр дэмжэгдэһэн байна.

КНДР-һээ СССР-тэ байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэд элшэн сайд Квон Хи Ген түрүүтэйгээр ажабайдалай элдэб һалбаринуудта совет хүнүүдэй амжаһан туйлалтануудтай һарын үедэ танилсаа, фабрика, заводуудта, колхоз, совхозуудта хүрөө, эмхи зургаанууд болон организацинуудта хани ёһоной уулзалгануудые, хөөрэлдөөнүүдые хээ. Һаратай дашарамдуулан, СССР-тэ абтажа байһан хэмжээ ябуулганууд совет хүнүүдэй интернационализмые эли тодоор гэршэлэн харуулна гээд аха дүү арадай түлөөлэгшэд эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ, мүн суглаанууд болон митингнүүд дээрэ үгэ хэлэхэдээ хододоол онсолон тэмдэглэдэг байгаа.

Аха дүү ороной түлөөлэгшэд Москвагай областиин Люберцы городой ажалшадта июлиин 27-до айлшалаа, һарын түгэсхэлдэ ажалшадай түлөөлэгшэдэй талархалгын суглаан болоо.

(ТАСС).

Колхоз болон совхозой үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ мэргэжэлтэдэй үүргые дээшэлүүлхын тула КПСС-эй Алтайн крайкомой ябуулдаг хүдэлмэри тух

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ажахыгаа хүтэлбэрилхэ ажал ябуулгаяа хүмүүжүүлгын хүдэлмэритэй зүбөөр тааруулан ябуулжа шадаагүй байhаар. Хүн бүхэнтэй тодорхой хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулнагүй, ажалай журам эбдэхэ, гурим журамгүй ябадалтай тэмсэхэ ябадалда олониитын анхаралые багаар элсүүлнэ, ажалдаа, ажаhуудалдаа жэшээ харуулжа ябадаггүй ушарнууд бии.

Партийна комитедүүд колхоз болон совхозуудай үйлэдбэритэй сэхэ холбоотой хүдөө ажахын управленинүүдтэ, бусад эмхинүүдтэ хүдэлдэг мэргэжэлтэдэй ажал ябуулгые hайжаруулха талаар бага хүдэлмэри хэнэ. Эдэ организацинуудай мэргэжэлтэд хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, бэлэдхэхэ хэрэгтэнь ажахынуудта бага туhаламжа үзүүлнэ.

Партиин зарим райкомууд, райисполкомууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд мэргэжэлтэдтэ гэр байрын, культурна ажаhуудалай hайн эрхэ нүхэсэл байгуулха тушаа зохихо оролдолго гарганагүй. Тиимэhээнь кадрнуудай ажалhаа гараха ябадал үсөөн бэшэ байhаар. Мэргэжэлтэдые транспортаар, лабораторно түхеэрэлгэнүүдээр, приборнуудаар, оргтехникээр хангаха асуудал hулаар шиидхэгдэнэ. Энээнhээ боложо тэдэнэй ажалай ашаг үрэнь бага болоно.

КПСС-эй ЦК колхозно, совхозно үйлэдбэри хүгжөөхэ хэрэгтэ мэргэжэлтэдэй дүүргэдэг үүргэ дээшэлүүлхын тула Алтайн хизаарай партийна организациин ябуулжа байгаа hайшаалтан, хүдэлмэриие тэмдэглээд, хүдөө ажахыгаа эршэмтэйгээр хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продукци бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, мэргэжэлтэдэй дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин дутуу дундануудые зайсуулха, ажалайнь онол арганууд ба формонуудые улам нарижуулан hайжаруулха, газар тариалан ба мал ажал бүри болбосон hайнаар эрхилхэ, колхозууд болон совхозуудта ороhо тарья, техническэ, тэжээлэй ургамалнуудые, мяха hү ба бусад продуктнуудые үйлэдбэрилгын түрүү технологи нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ агрономуудай, зоотехнигүүдэй, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй, инженернүүдэй, экономистнуудай, мүн бусад мэргэжэлтэдэй анхарал хандуулха асуудалнуудаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын тула мэргэжэлтэдэй ажал ябуулгые бүри оролдосотойгоор залан шэглүүлхыень КПСС-эй Алтайн крайкомдо, Горно-Алтайн обкомдо, партиин горкомууд болон райкомуудта, партийна эхин организацинуудта дурадхаба.

Мэргэжэлтэдэй нэрэ хүндые али болохоор дэмжэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин эмхидхэлшэд, технологууд болон тэдэнэй үүргэ дээшэлүүлхыень партийна комитедүүдтэ hанамжалан дурадхагдаа. Арадай ажахын түсэбүүдэй, абаhан уялгануудай дүүргэлтэ хашаха, газар машина ба материально-техническэ бусад хэрэгсэлнүүдые үрэ ехэтэйгээр ашаглаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үные хямдаруулха хэрэгүүдээ мэргэжэлтэдэй эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ ябадал туйлаха. Хүтэлбэриин шэнэ онол аргануудые шудалалгадань, шэнжэлхы ухаанай заабариин үндэhөөр ажалаа эмхидхэлгын гол ёhонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, хүдөө ажахын продукци бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, нөөсэ арга боломжонуудые хэрэглэхэ ябадалдань мэргэжэлтэдтэ туhалха. Сэхэ харюусаха асуудалнуудаа шиидхэхэ хэрэгтэнь мэргэжэлтэдэй орондо хүдэлмэрилхэ ябадал тохёолдуулжа болохогүй. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин технологиин асуудалнуудаар мэргэжэлтэдэй үгэhэн заабаринуудай хуулита байхаар оршон байдал хангаха хэрэгтэй.

Эрхим дээдэ суртал бодолтой, партийна ба гүрэнэй журам нарин шангаар сахидаг, шэнэ юумэ бэдэрхэ ба хэрэглэхэ, теоретическэ эрдэм мэдэсэеэ дээшэлүүлхэ, дүй дүршэлөө hэльбэхэ, ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые шэнжэлэн сэгнэхэ гэжэ саг үргэлжэ оролдодог байхаар мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна комитедүүдэй, партийна эхин организацинуудай шухала зорилго болоно гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно. Мэргэжэлтэ бүхэн шэнэ техникэ ба технологи түргэнөөр шудалха, хүдөө ажахые оньhожоруулгын ба хими нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгын хэрэгтэ колхознигуудые, хүдэлмэришэдые hургаха, түрүү дүй дүршэл оролдосотойгоор тайлбарилан ойлгуулха ёhотой. Ажалшадые политическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүдөөгэй мэргэжэлтэдэй үүргэ дээшэлүүлхэ. Партиин политикые бодото дээрэнь эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ, ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр хандаха, уялгаяа гүнзэгыгөөр ойлгон мэдэрхэ, хүнүүдые шадамараар эмхидхэхэ, ёhо гуримай ба заншалай эрхим шанарнуудые өөртөө нэбтэрүүлхэ, коллектив дотороо зохёон байгуулхы оршон байдал дэлгэрүүлгэдэ туhа хүргэхэ, хүндэтэй, магтаалтай хүнүүд болохо ябадал мэргэжэлтэдэй туйлахань шухала.

Ороhо тарьяанай ургаса, мал ажалай ашаг шэмэ улам дээшэлүүлхэ, үйлэдбэридөө электрын элшэ хүсэ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриингөө тогтууритай түргэнөөр хүгжэхэ ябадал хангахын тула бүри ехэ оролдолго гаргаха шухала байhанда партийна комитедүүдэй, колхозууд ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдэй, эрдэмтэдэй анхаралые КПСС-эй ЦК хандуулна. Эрдэм, техникын туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, селекциин ба үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри улам үргэдхэхэ. Ажалай эмхидхэл ба хүтэлбэри нарижуулха, колхоз, совхоз бүхэнэй экономикэ саг үргэлжэ hайжаруулха ябадал туйлаха.

Социалис мүрысөө, ажалда коммунис ёhоор хандалгын түлөө хүдэлөө дэлгэрүүлгэдэ, колхознигуудай ба совхозуудай хүдэлмэришэдэй шадабари дээшэлүүлхэ, экономическа hуралсалай формонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ ябадалда мэргэжэлтэдэй үүргэ дээшэлүүлхыень партиина, профсоюзай ба комсомолой комитедүүдтэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхагдаа. Эрхим мэргэжэлтэдэй дүй дүршэлые бүхы агрономуудай, зоотехнигүүдэй, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй, инженернүүдэй, экономистнуудай ажал хүдэлмэридөө үргэнөөр хэрэглэхэ ябадал туйлаха. Мэргэжэлтэдэй өөhэдынь творческо түсэбүүдэй — хүдөө ажахыдахи научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ хэрэгтэ тэдэнэй эдэбхитэй, үүсхэлтэйгээр хабаадалгын удха шанарые бүхы аргаар дээшэлүүлхэ, эдэ түсэбүүдээ дүүргэлгэдэнь тэдээндэ үдэр бүриин туhаламжа үзүүлхэ. Мэргэжэлтэдэй хүсые бүри үрэтэй hайнаар хэрэглэхэ, канцелярска хүдэлмэриhөө, ажаhуудалай хэрэглэмжэ ба бусад эрилтэ хангаха уялгануудhаа, ондоо юрын даалгабаринуудhаа мэргэжэлтэдые бүрин сүлөөлхэ гэжэ оролдохо. Диспетчерскэ хэлхеэ холбоо, эмхидхэлэй техникэ ба мүнөө сагай техническэ бусад хэрэгсэлнүүдые, үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ.

Мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн томилхо, хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ хэрэг саашаланьулам hайжаруулхыень, колхозууд, совхозууд ба хүдөө ажахын бусад предприятинуудые мэргэжэл түгэс хүдэлмэрилэгшэдээр бүридүүлхэ хүдэлмэри ябуулжа үргэлжэлхыень партиин Алтайн крайкомдо, Горно-Алтайн обкомдо, горкомууд ба райкомуудта дурадхагдаа. Отделенинүүд, бригаданууд, фермэнүүдые агрономуудай, зоотехнигүүдэй, инженернүүдэй толгойлдог болохо асуудалда онсо анхарал хандуулха шухала. Залуу мэргэжэлтэдтэ холодоо анхарал хандуулдаг байха, хүдэлмэрилхэ ба ургаха ябадалдань таатай зохид оршон байдал хангаха, эдэниие хүмүүжүүлгын түлөө комсомолой эмхинүүдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ.

Һуралсалай шэнэ онол арганууд ба формонуудые хэрэглэн, хүдэлмэридэгшэдэй ажалай дүй дүршэл, эрдэм мэргэжэл ба үйлэдбэриин тодорхой зорилгонуудые хараада абажа, мэргэжэлтэдые, хүтэлбэрилэгшэдые бэлдэлгын, hургалгын талаар хизаар дотор тогтоhон гуримые саашаданьулам hайжаруулха. Научно-техническэ информаци эмхидхэлгын хэрэг hайжаруулха, эрдэмтэдэй hанамжа дурадхалнуудай түрүү дүй дүршэлэй хаhа... гоо үргэнөөр дэлгэр... ябадал туйлаха. Мэргэж... хэн шэнэ, түрүү юумые... обёордог, дэмжэн дэлг... байха ёhотой. Техничес... жэлтэ туйлаха, мэргэ... шадабари дээшэлүүлгын... зорилгонуудые шиидхэхэ... нүхэсэлнүүдэй нэгэн боло... шалгын, урлан нарижуул... рэг хүгжөөн дэлгэрүүлхэ...

Хүдэлмэрилэгшэдэй ... мэргэжэлээ дээшэлүүлгы... шуулан дэмжэхэ, тэдэни... бэриин hалбаринуудта зү... биха зорилгоор, хизаар ... хүдөө ажахын мэргэжэл... тестацилха хүдэлмэри мү... лэ эхилхыень зүбшөөхэ ... зууд, совхозуудта мэргэ... удаан хүдэлдэг байхын ... хала хэмжээнүүдые абаха... тийна комитедүүдтэ, Сов... ажахын ба профсоюзуу... нуудта даалгагдаа. Мэр... дэй гэр байра, соёлой, а... лай талаар хангагдаса hа... ха. тэдээндэ зорюулжа ... hайн гэрнүүдые олоор ... транспортаар хангаха хэ... үргэлжын анхарал ханду...

Хүдөө ажахын мэргэж... хай гурим зургаан hары... соо хараалан тод... СССР-эй Министрнүүдэй ... үзэмжэдэ табихыень ССС... дөө ажахын министерства... гагдаба.

ҮШӨӨ НЭГЭ ЕХЭ ПРЕДПРИЯТИ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Хүүргэнүүдэй хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ заводой hуури 1969 ондо Үдэ мүрэнэй хойто эрьедэ табигдаhан юм. Тэрэ гэhээр гурбан жэл үнгэрөө. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын хүдэлмэришэд энэ үе соо ямар ехэ ажал бүтээгээ гээшэб! Мүнөө энэ ехэ барилга дүүрэхэ тээшэ дүтэлжэ байнхай.

Заводой хэр ехэ байhые харуулхын тулада нэгэ иимэ жэшээ дурдая. Гансахан гол корпус 73 мянган дүрбэлжэн метр талмай эзэлнэ. Тиихэдэ энэ корпусой барилгада 25 мянган кубометр түмэр-бетон хэрэглэгдээ.

Заводой түрүүшын ээлжээн сентябрь соо ашаглалгада үгтэхэ ёhотой. Тиимэhээ хүдэлмэришэдэй эгээл харюусалгатай халуун хаhа мүнөө хүрэжэ ерээ. Тэдэнэр үдэр ерэхэ бүри улам эршэмтэйгээр ажаллана. Барилгашад-хабсаргагшад үшөө март hарада 14,5 мянган тонно түмэр хабсаргажа, заводой түрүүшын корпусой барилга дүүргээ hэн. Михаил Яковлевич Львовой даадаг бригада заводой hууридa түрүүшын бетон шудхалсаhан байна. Энэ нүхэрэй хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд мүнөөшье социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр энэ хугасаа соо хэдэ мянган кубометр шудхалаа хэн.

Байгша оной мартын 31-дэ hүүлшын армаг 489-дэхи тулга дээрэ хабсаргагдан табигдаа hэн. Заводой түрүүшын тулга табилсаhан барилгашад Александр Панфилов, Геннадий Засухин, Александр Терентьев гэгшэд hүүлшын армаг хабсаргаха даабари абаа бэлэй. Тэдэнэр 25 метр үндэртэ гаража, харюусалгатай даабари дүүргэhэн юм. Иигэжэ 36 метр утатай томо армаг хабсаргагдаhан байна.

СССР-эй 50 жэлэй баярта ойн hайндэр болотор завод ашаглалгада үгтэхэ ёhотой. Тиимэhээ хэдэхэн сагай үнгэрхэдэ 834-дэхи поездын ажалша бэрхэ барилгашадай бодхооhон заводой продукци оронoймнай заха хизаарнуудта эльгээгдэжэ эхилхээр хараалагдана.

П. БУРМАКИН.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Штукатур Н. Грязнова ажаллажа байна. 2. Эрхим гагнууршан А. Чонарин. 3. Геодезист М. Молокова. 4. Бетон шудхагшадай бригадын бригадир М. Львов.

Совет орон доторнай

Совет Адыгейн гайхамшаг туйлалта

МАЙКОП. (ТАСС-ай корр.). Адыгейн автономито областиин ажалшад областиингоо анхан тогтоогдоhоор 50 жэлэй ойн гайхамшаг hайндэрые тэмдэглэхэ бэлэдхэл хэжэ байнхан.

Урдань хаанта Россин гээгдэнги заха хизаар байhан энэ нютагай улад зон табин жэлэй турша соо агууехэ ород арадай, манай Эхэ ороной бусад арадуудай аха дүү ёhоной туhаламжаар мүнөө сагай промышленность, олон hалбаритай хүдөө ажахы, үндэhэн маягтай, социалис удхатай соёл эмхидхэн байгуулаа.

Станогуудые, модо бэлэдхэгшэдтэ шухала механизмуудые, хэлхеэ холбоошодой хэрэглэхэ түхеэрэлгэ, модо, консервэ, хубсаhа, барилгын материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг хэдэн арбаад предприятиие орденто Адыгейн промышленна карта дээрэ харанабди. Наймадахи табан жэлэй турша соо промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн 39 процентээр нэмээ hэн,— гэжэ областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. С. Хут ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэбэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хамтын ажалай ашаар золтой жаргалтай ажаhууна. Оньhожоруулагдамал хүдөө ажахын үйлэдбэри областиин экономикын гол hалбаринь болоо. Эндэхи колхозууд, совхозуудта хүдөө ажахын 60 гаран янзын продуктнууд ба түүхэй эд үйлэдбэрилэгдэнэ. Тосхонууд болон аулнуудай түхэл шарайнь танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа. Эндэ электричествын элшэ яаржа байдаг, болбосон hайхан. Колхознигууд уужам, hаруул байшангууд дотор ажаhууна, водопровод, газ хэрэглэнэ.

Областиин дүрбэдэхи хүн бүхэн мүнөө hуража байна,— гэжэ М. С. Хут үргэлжэлүүлэн хэлэбэ.— Арадай ажахыда 23 мянга гаран мэргэжэлтэд хүдэлмэрилнэ. Багшанарай институтда, шэнжэлгын эмхи зургаануудта эрдэмэй 140 доктор ба кандидадууд бии. Ород ба национальна труппануудтай драмын театр, филармони нээгдэнхэй, «Нальмэс» гэжэ хатарай ансамбль hаяхан эмхидхэгдээ.

Эндэхи хүдэлмэришэд, колхознигууд, соёлой хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө мүрысөөндэ шэнэ амжалтануудые туйлажа hайндэрөө угтахаар зоригжонхой.

ШЭНЭ ИНСТИТУТ

ХАБАРОВСК. (ТАСС). Алас-Дурнын минеральна баялигые шэнжэлхэ шэнэ институт Хабаровскда эмхидхэгдэбэ. Эндэхи хүдэлмэрилэгшэд Алас-Дурнын хизаарта элбэг ашагта малтамалнуудтай газарнуудые шэнжэлэн элирүүлхэ, минеральна баялигые зүбөөр шанаржуулан ашаглаха технологическа аргануудые мүн лэ тодорхойлхо зорилготой.

КАМАЗ-ые бүхы орон барина

Түсэбтэ табан жэлэй ехэ ехэ барилгануудта шухала түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг промышленна предприятинуудай, эрдэм-шэнжэлгын ба проектнэ институдуудай коллективүүд «КАМАЗ-ые—болзорhоо урид!» гэhэн уряа доро мүрысэнэ. Түс мүрысөөнэй ябаса тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд хөөрэнэ.

ТАМАРДАГ БААЗА 30 ХОНОГ СОО БҮТЭЭГДЭБЭ

Рыбинска «Гидромеханизация» гэжэ заводойхид КАМАЗ-ай барилгашадай яаралтай захилые болзорhоо урид дүүргээ. Эндэхи хүдэлмэришэд «Гидропроект» институдай чертежүүдай үндэhөөр. тамаран ябажа хайр шулуу илгадаг бааза бүтээбэ. Энэнь часай турша соо 300 кубометр хүрэтэр хайр шулуу илган обоолхо хүсэтэй.

Олон мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэд — шудхалаашад, станогшод, слесарьнүүд, хабсаргагшад, дурсагдагша түхеэрэлгэ бүтээhэн байна. Гурбан hараhаа доошо бэшэ болзор соо бүтээгдэдэг хүдэлмэри 30 хоногой туршада дүүргэгдээ.

ТАСС-ай корр.

Ярославль.

ТУСХАЙ ШТАБАЙ ХИНАЛТА ДОРО

Узловско машина бүтээлгын завод КАМАЗ-да продукци үгэхэ зургаан hарын график табиhан байгаа.

Предприятиин коллектив түсэбэй ёhоор мүнөө жэлдэ мостовой ба сахатай крануудые бүтээхэ ёhотой байба. Камска автомобилиин томо заводто, 63 мостовой ба сахатай 6 кран эльгээгдээ. Үлэгшэ 11-ниинь мүн лэ бэлэн болонхой.

КАМАЗ-ай 1973 оной захилнуудые болзорhоо урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн үргэдэг механизмуудай бүтээгдэжэ байhан цехүүд дотор дэлгэрээ. Энэ даабари дүүргэхын тула коллективэй хэхэ хүдэлмэри ... тусхай штаб заводой ... тогтоогдоо.

ТАСС-ай ко...

Тула.

ГЭР БАЙРА БАРИГШ...

Түмэр-бетон зүйлнүүд... тээдэг Казанска нэгэдэхи... бинадай, «Промстройматер... гэжэ трестын «Стройматер... заводой коллективүүд К... хи ехэ заводой барилга... панельнүүдые, модон хэ... нүүдые үгэхэ графигаа 10... рөөр урид дүүргэбэ. Ха... мал 10200 кубометр тү... тоной 8372 кубометрын... режнын Челныдэ аса... Олон байратай хоер гэртэ... лэгдэхэ панель ба бусад ... нүүд сүм тээгдэжэ ябуу...

Сонхын раманууд граф... hураггүй урид асарагдаа. ... хи гэрнүүдтэ табигдаха ... дүрбэлжэн метр болохо ... нүүдые мүн лэ болзо... хахад hараар урид эл... дүүргэхээр шиидэнхэй.

(ТАСС-ай ко...

Казань.

ХОЁРДОХЁО ОВОЩ ТАР...

Таджикистанай ажах... овощ хоердохёо тарижа за... «Таджикплодоовощ» гэжэ ... равлениин тусхай шэгл... совхозой хүдэлмэришэд эн... дэлмэриие бултанhаа ... эхилэнхэй. Ажахын меха... торнууд капуста, чесно... гир, үгэрсын түрүүшын ... сын абтаhан газарта т... хэхээ агрегадуудаа га... байна.

«Варзоб», «Орджоникид... ский» совхозууд түрүүш... баад гектарта капуста, ... помидор тариба. Хоёрдо... рилгын гектар бүриhөө ... 250 центнер овощ хүр... хаар хүлеэгдэнэ.

(ТАСС-ай ко...

Душанбе.

НАРАТА ХИЗААРАЙ ЭНЕРГЕТИКЭ

КИШИНЕВ. Молдавиин ... ые шэнэдхэн хубилгаха ... мэри эхилhээр үнинэй. ... жэлэй эсэстэ тус ГРЭС-... лэдбэриин хүсэн хоёр м... киловатт хүрэтэр дээшэл... дэхээр хараалагдана.

Молдавиин ГРЭС-ые хү... хүдэлмэридэ оронoймнай ... зуун предприяти хаб... Эндэ гуша гаран үндэhэ... түлөөлэгшэд хүдэлжэ, түр... найман агрегадые болзо... урид ашаглалгада ...

ТАСС-ай ...

ЭРХҮҮГЭЙ ОБЛАСТЬ. Ангарскын нефтехимическэ заводто юhэдэхи табан жэлэй туршада нефть буйлуулга 80 процентээр дээшэлхэ юм. Түхеэрэлгэнүүд дээрэ ажалай бүтээсэ мүнөө хүдэлжэ байhанhаа хэдэ дахин дээшэ байха юм.

Барилгашад болон монтажнигуудай коллектив энэ оной декабриин 20 болотор түхеэрэлгэеэ ашаглалгада оруулха гэжэ шармайн оролдоно. Энэнь СССР-эй 50 жэлэй ойдо ажалай бэлэг болохо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: асари томо колоннонуудые хабсаргалга.

ТАСС-ай фотохроника.

100 ҮДЭР—100 КИЛОГРАММ

МАЛ ТАРГАЛУУЛХА ЗОХИД ХАҺА

Зунай хүхэ ногоондо үхэр малаа hайнаар таргалуулжа, тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхын 1.000 граммhаа бага бэшээр нэмээхэ гэhэн Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой малшадай уряае Хүрбын совхозой мал адуулагшад халуунаар дэмжэhэн байна. Мүнөө хура бороогой орожо байhан, hэрюун, хээрын ногооной hайнааршье ургажа байhан сагта малаа шадамараар бэлшээжэ, ёhотоор таргалуулха таарамжатай саг ерэнхэй.

Жэшээнь, июнь hарада тус совхозой түрүү малшад Фёдор Васильевич Мартынов, Георгий Константинович Кириков гэгшэд хаража байhан хашарагуудайнгаа шэгнүүр ехээр нэмээжэ, нилээд таргалуулаа. Тэдэнэр хоёр жэлтэй боложо байhан 120 хашарагуудые Жэбхээhэн гэжэ газарта адуулна. Тиихэдээ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхын туршада дунда зэргээр 1555 граммаар нэмээлгээ. Үнгэрэгшэ hарын туршада гүүртэ дээрээ бүхыдөө 56 центнер нэмэлтэ шэгнүүр абаа. Энэнь аймаг дотор эрхим дүн болоно.

Федор Васильевич Мартынов анхандаа механизатор—бульдозерист байhан юм. Мүнөө мэргэжэлээ hэлгэжэ малшан болоод байхадаашье эрхимүүдэй тоодо оролсоно.

Мүн баhа июнь hарада мал адуулагшад Матвей Спиридонов, Иван Ливенцев гэгшэд тон hайнаар ажаллажа гараа. Тэдэнэр өөhэдынгөө харууhалжа байhан 122 тугалнуудай тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдөө дунда зэргээр 1200 граммаар нэмээhэн.

Мүнөө жэлэй хура бороотой зун илангаяа мал адуулхада зохистой байна. Тиимэ дээрэhээ Хүрбын малшад үхэрнүүдэй шэгнүүр ехээр нэмээхын тула харууhалжа байhан малаа ногоо hайнтай, уhаар элбэг газарнуудта адуулжа, орой болотор бэлшээнэ. Саашадаа энэ абаhан эршээ hуладуулангүй, үшөө ехэ шэгнүүр абахын түлөө бүхы оролдолгоёо гаргажа ажаллана.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хориин аймаг.

ҺАНАҺАНДАА ХҮРЭНЭ

«Коммунизм», «Дружба», «Победа» колхозуудай, Нарhатын совхозой малшад зундаа Ара-Нохоони, Түрхэл гэжэ холын бэлшээридэ малаа абаашажа, таргалуулдаг юм. Зунай элдин сагта малай шэгнүүрые сүүдхэдээ 1.000 граммhаа доошо бэшээр нэмээхэ гэhэн Хяагтын аймагай «Дружба» колхозойхидой үүсхэлынь халуунаар дэмжэhэн Яруунын аймагай малшад республика дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Иигэжэ тэдэнэр үнгэрhэн hарануудта малаа hайнаар адуулжа, тобиржуулан таргалуулаа. «Коммунизм» колхозой малшад даажа байhан үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 1.000 граммhаа дээшэ нэмээжэ шадаа. Жэшээлхэдэ, Ц. Борбоев — 1.080 граммаар, Ц. Ширапов — 1040, Ц. Дубчинов — 1.015, Ц. Доржиев — 1010, Т. Цыренова — 1010 граммаар үхэрэйнгөө шэгнүүрые нэмээhэн байна. Нарhатын совхозой малшад С. Жамсуев, Б. Дамбаев, Б. Имехолов гэгшэд мүн лэ муу бэшээр ажаллаhан байна. Эдэ малшад август, сентябрь hарануудта малайнгаа шэгнүүрые бүри ехээр нэмээхэ зорилготой.

К. СУДАНОВ.

ДҮРШЭЛТЭЙ МАЛШАН

Мал ажалда үни удаан саг соо хүдэлжэ, дүй дүршэлоор баян болоhон хүнүүд Ахын аймагта олон юм. Халзан Абирович Жигжитов тиимэ дүршэлтэй малшадай тоодо оролсоhоор үнинэй. Энэ нүхэр мүнөө эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бэлшээн таргалуулгын hарлагуудай гүүртэдэ хүдэлнэ.

Халзан Абирович нёдондо даажа абаhан 370 hарлаг хашарагаа Санжад. нүхэртэйгөө, Пима Галсановтай харууhалжа байна. Үнгэрөөшэ үбэлжэлгые эмхигэй hайнаар үнгэргөө, малынь тобир тарганаар ондо ороо hэн. Мүнөө тэдэ хашарагуудтайгаа Хорёогой эхин гэжэ холын бэлшээридэ гаранхай. Нүхэр Жигжитовэй гүүртын малшад харууhалдаг hарлагуудайнгаа бэлшээриие hайнаар эмхидхэжэ, зунай үедэ тэдэнэйнгээ шэгнүүрые ехээр нэмээхэ гэжэ шиидэhэн байна. Тэдэнэр Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой мал адуулагшадай үүсхэлтэй танилсаад, бүри мүhэн дэмжээ.

— Бэлшээриимнай ногоон лhала hайнаар ургаа. Булаг, горхонуудшье, дабhаншье бии. Зунай бэлшээриин үедэ hарлагуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 700—750 граммhаа бага бэшээр нэмээхэ зорилготойбди. Абаhан уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо бии гэжэ hанагдана, — гээд дүршэлтэй малшан Халзан Абирович хөөрэнэ. — Эды шэнээнээр hарлагай шэгнүүр нэмээбэлнай, толгой бүриинь 270—280 килограммтай болежо, намартаа гүрэндэ худалдагдаха болоно.

Дүршэл ехэтэй малшанай хэлэhэн үгэнь хоолоо бата байнаг.

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

СОВЕДУУДЭЙ ХУДЭЛМЭРИ

ХАНАМЖАДАА АБАНХАЙ

Зэдын аймагай Борьёогой сомоной Совет республика дотор дэмжэгдэhэн соёлой хоёр жэлэй доботолгые амжалтатайгаар түргэхэ ба тэрэнэй ябаса тухай асуудалнуудые сесси дээрээ хоёр дахин хаража үзэhэн байна.

Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе угтуулан дэлгэрhэн энэ шуумалай ажалтай дашарамдуулан, сомоной Соведэй депутадууд хэхэ худэлмэриингээ түсэб сесси дээрэ баталаа hэн. Колхозой, ажаhуудалай, соёл гэгээрэлэй энэ барилгануудые бодхоохо, гэрнүүдые гоё hайхан болгохо талаар хэмжээ ябуулганuудые хараhан юм.

Колхозой хоёрдохи отделенидэ депутат Д. Ю. Цыбикжаповай хүсэбэрээр энэ талаар ехэшэг ажал ябуулагдана. Отделениин түбтэ 150 хүнэй hуудалтай зөөлэн диван табигдаа. Клубые тойруулаад палисадник баригдажа дүүрээ. Мүн отделениин конторо, эхин парторганизациин hайн дураар эмхидхэгдэhэн политhуралсалай кабинет ехэ гоё сэбэрээр заhабарилагдажа байна. Мүнөө жэл энэ отделенидэ 400 гаран модон, сэсэгтэ элдэб тарималнууд үйлсэнүүдэй палисаднигууд соогуур, эхин hургуулиин газаагуур, геологуудай байрын захаар hуулгагдаа. Энэ ажал эмхидхэхын тулада сомоной депутадууд Б. Д. Жигжитов, И. М. Нохосоева ехэ оролдоо юм. Отделени соо олон колхознигууд шэнэ гэр барижа ороно, байhан гэртээ залгалаа хэнэ. Энэ зун hаалиин гүүртэ дээрэ 4 шэнэ гэр баригдаа, хонинной ноохо хайшалха байра, пекарни заhабарилагдаа. Барилгын ажалда залуу дархашуул Д-Д. Гуржапов, Сергей Дабаев, Фёдор Гончиков, Римма Камалова эмхитэй hайнаар ажаллажа, эдэ барилганuудые саг болзорhоонь урид дүүргээ.

hүүлэй хоёр жэлэй барилга абаад харабал, энэ үе соо гол түлэб ажаhуудалай, соёл гэгээрэлэй барилга ехэ хэгдээ. «Коммунизм» колхозой центртэ, артелиин хүсөөр 10 гаран шэнэ гэр бодхоогдоо, мүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар ехэ юумэн хэгдэhэн байна. Залуушуулай сэнгэхэ, спортоор наадаха стадион, 80 үхибүүдэй байха интернат колхозой хүсөөр баригдаа hэн. Мүн шэнэ бани, мельницэ ашаглалгада ороо. Соёлой байшан, колхозой конторо, сомсоведэй гэр болон зарим ниитын байранууд заhабарилагдажа байна. Эдэ ажал саг соонь шанартайгаар дүүргэхын түлөө сомсоведэй депутадууд, 1-дэхи отделениин эрхилэгшэ Д-Д. Дабаев, колхозой ажал эмхидхэгшэ Н-С. Банзаркцаев гэгшэд ехэ оролдоо.

Жэлэй хоёрдохи хахадта хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай байшан ашаглалгада үгтэхөөр бэлдэгдэжэ байнхай. Тэрээн соонь столово, фотографи, парикмахерска ба хубсаhа, гутал оёхо цехүүд бии.

Борьёогой сомоной гүйсэдкомой үүсхэлээр гансахан энэ үнгэрэгшэ хабар дунда hургуулиин газаагуур, үйлсэнүүдтэхи палисаднигууд соогуур, зарим ниитын гэрнүүдэй газаагуур мянга гаран модон, сэсэгтэ элдэб зүйлнүүд hуулгагдаа. Эдэ тарималнуудые хорёолгодо хамта 7 мянган штакетник, хоёр зуугаад hургааг гаргашалагдаhан байна.

Нигэжэ юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй хахадта соёлой доботолгоор хэгдэхэ ёhотой ажал ябуулганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна.

Ц. САГАЛЕЕВ.

РЕДАКЦИДА ХАРЮУСАНА

«ҮЛҮҮ ХАРАЖА, БУЛУУ ХИМЭЛЭЭ»

Иимэ гаршагтай шүүмжэлхы корреспонденци манай газетын июниин 27-ной номерто толилогдоhон юм. Кабансиын аймагай Закалтус тосхоной магазиниие даагша В. Е. Новосельцева, тэндэхи наймаалагшад «эбээ нэгэдэжэ», гүрэнэй зөөри үбэршэлжэ эхилээ гэжэ тэрээн соо хурсаар шүүмжэлэгдэhэн байгаа.

Тус корреспонденциин мүрөөр зохихо хэмжээ абахын тула Кабансиын аймагай прокуратурада мэдээсэгдээ hэн.

«Корреспонденци соо хэлэгдэhэн баримтанууд булта зүб гэжэ эмирүүлэгдэhэн байна. Закалтус тосхоной магазиниие даагша В. Е. Новосельцева, тэрэнтэй хамта хүдэлдэг наймаалагшад арадай сүүдэй урда хуулиин ёhоор зэмзээ амасаа. Магазиниие даагша В. Е. Новосельцева юрын гуримтай заhан заларуулгын колонидо 7 жэл соо хаагдахаар сүлөөгөө хаhагдаба. hүүлээрнь 5 жэлэй турша соо материальна харюусалгатай ажалда хүдэлхэ эрхээ хаhагдаhан байна.

Наймаалагша П. И. Леонтьева баhал юрын гуримтай заhан заларуулгын колонидо 6 жэлээр хаагдахаар сүлөөгөө хаhагдаа. hүүлээрнь 4 жэл соо тиимэ ажалда хүдэлхэ эрхээ хаhагдаhан байна. Тэрэ магазинай наймаалагшад байhан В. А. Перелыгина —5 жэлээр, В. И. Черных — 3 жэлээр сүлөөгөө хаhагдаха болоо.

Эдэнэр бултадаа хамтаржа, гүрэнэй 8587 түхэригэй зөөри үбэршэлhэн байгаа. Арадай сүүдэй шиидхэбэриин ёhоор эдэнэр тэрэнээ гүрэнэй жасада тэхэрюулхэ болобо» гэжэ Кабанскын аймагай прокурор, юстициин советник В. Звездин редакцида мэдээсэhэн байна.

Польшын коммунистнууд марксизм-ленинизм шудална

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын Арадай Республика доторхи партийна 35 мянган кружогто энэ жэлдэ миллион хүн hуража гараа. Марксизм-ленинизмын үдэшын университедүүд нилээд олон болоhон байна. Партийна, партийнабэшэ эдэбхитэдэй дундаhаа 20 мянган хүн университедүүдтэ hураа.

Тэдэнэр семинар, хэшээлнүүдээр дамжуулан ПОРП-гэй ЦК-гай пленумүүдэй, VI съездын, КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые шудалhан байха юм. Тиин партийна гэшүүд дэлхэй дээрэ боложо байгаа ушарнууд, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн тухай бүри ехэ юумэ мэдэхэ болоно. Тиихэдэ өөрын экономико ба СЭВ-эй гэшүүн оронуудай экономическа хүсые саашадань шангадхаха асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулhан байгаа.

СССР-эй 50 жэлэй ойе угтуулан

ПРАГА. (ТАСС). «Агуухэ Октябриин социалис революциин илаагүй hаа, Чехословаки бэеэ даанхай байдалтай болохогүй hэн» гэhэн Клемент Готвальдын үгэнүүд СССР-эй 50 жэлэй ой, Агуухэ Октябриин 55 жэлэй ойе Чехословакида hайндэрлэлгын хараа бодол болоно. ЧССР-эй Национальна фронтын ЦК-гай залан эмхидхэхэ комиссиин Прагадахи заседани иимэ шиидхэбэри гаргаhан байна.

СССР-эй 50 жэлэй ойн hайндэр Чехословакиин, Советскэ Союзай арадуудай аха дүүгэй харилсаа холбоо саашадань улам бэхижүүлхэ байха гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ.

Байгша оной намар Прагада ехэ выставкэ нээгдэхэ юм. Союзна Совет республиканuудай ажабайдалда табин жэлэй турша соо болоhон асари ехэ хубилалтанууд эндэ харуулагдаха. В. И. Ленинэй музей ойн баярай шэнэ экспозици бэлдэнэ. СССР-эй 50 жэлэй, Агуухэ Октябриин 55 жэлэй ойдо зорхюулагдаhан баяр ёhололой суглаанууд республика дотор хаа хаанагүй намартаа, үбэлдөө үнгэргэгдэхэ.

Шэнэ „шкоданууд"

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин электровозууд ашаглахада найдамтай, түргэн ябадалтай гэжэ Советскэ Союзда суурхадаг болонхой. Харин гүрэнүүдтэй худалдаа наймаа хэдэг «Машиноимпорт», «Шкодаэкспорт» гэжэ эмхинүүд СССР-тэ иимэ машинануудые эльгээхэ контрактда Прагада гар табиба.

Пльзень городой В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын «Шкода» гэжэ комбинадай локомотивна заводто бүтээгдэhэн чехословак 1.300 гаран электровоз мүнөө совет түмэр харгынуудаар табилуулна.

ПНР. Зун—амаралтын, аяншалгын халуун хаhа. **Амаралтада гарагшад урданhаа дуратай газарнуудтаа—Мазурска нуурнууд, Карпадай хаданууд, Мазовска ой, Балтиин далайн эрье болон Польшын арадай түүхэтэ газарнуудта—поездоор, самоледоор, автомашинаар, ябагаар ошохо.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: туристнууд Мазурска нуурнуудай райондо.

ЦАФ—ТАСС-ай фото.

СУУТА ПОЛКОВОДЕЦУУДАЙ НЭРЭТЭ ОРДЕНУУД

Ородой суута полководецууд — Александр Суворовой, Михаил Кутузовай, Александр Невскиин нэрэнүүдээр нэрлэгдэhэн сэрэгэй гурбан орден 30 жэлэй урда тээ, фашис эзэмдэгшэдтэй байлдаануудай гүлэг боложо байhан үедэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1942 оной июлиин 29-нэй Указаар бии болгогдоо hэн.

Манай Эхэ оронние эзэмдэн богоолшолхые hэдэhэн интервентнүүдые hамна зада сохихо, намнаха ябадалтай холбоотой манай гүрэнэй түүхын hүртэ ба жабхаланта худаhанууд эдэ полководецуудай нэрэнүүдтэй холбоотой юм.

Шэнэ орденуудые бии болгоhон ушар ородой армиин эрхим заншалнуудые совет зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй үргэлжэлүүлдэг байhые эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ.

Сэрэгүүдые залан жолоодолгоор элитэ ехэ амжалтануудые туйлаhанай, дайшалхы ябуулганuудые эрхим hайнаар эмхидhэнэй, тиихэдээ шууд сэхэ, зоримгой байжа, Эхэ оронойнгоо түлөө байлдаануудта илалта туйлаhанай түлөө Совет Армиин командирнууд тогтоогдоhон гуримай ёhоор Суворовой гурбан шатын орденуудаар шагнагдадаг байгаа.

24-дэхи танкова корпусой командир танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант В. М. Баданов орон дотор түрүүлжэ энэ ордендо хүртөө. Танкова корпусой шууд шанга ябуулганууд Сталинград шадар хүреэлэгдэhэн дайсанай бүлэг сэрэгүүдые hамна зада сохилгодо шухала үүргэ дүүргэhэн байгаа. Корпусой дайшалхы ябуулганuудые шадамараар хүтэлбэрилhэнэй, 1942 оной декабриин 26-да Тацинска станциие сүлөөлhэнэй түлөө генерал-лейтенант В. М. Баданов Суворовой II шатын орденоор шагнагдаа бэлэй.

Сталинград шадар фашис сэрэгүүдые бута зада сохихо талаар дайшалхы ябуулганuудые шадамараар, эрэлхэг зоригтойгоор хүтэлбэрилhэнэй түлөө, Дондо, Хойто Кавказда, Воронеж шадар, мүн Великий Лугай райондо, Ладожско нуурhаа урдуур дайшалхы ябуулганuудые амжалтатайгаар хэhэнэй түлөө 1943 оной январиин 28-да Суворовой I шатын орденоор шагнагдаhан совет полководецууд ба сэрэгэй начальнигууд энэ шагналай түрүүшын кавалернүүд болоhон байна.

Тэдэнэй тоодо Советскэ Союзай маршалнууд Г. К. Жуков, А. М. Василевский, артиллериин маршал Н. Н. Воронов, армиин генерал К. А. Мерецков, генерал-полковнигууд Н. Ф. Ватутин, Л. А. Говоров, А. И. Еременко, К. К. Рокоссовский оролсоно.

Фронтын, армиин гү, али тус тус соединениин ябуулгануудай түсэбые hайнаар зохёожо бэелүүлээд, дайсаниие тон ехээр диилэhэнэй, харин манай сэрэгүүдые дайшалхы шадабаритай зангаарнь үлөөhэнэй түлөө Совет Армиин командирнуудые шагнахын тулада Кутузовай гурбан шатын орден бии болгогдоhон юм.

Кутузовай I шатын орденоор түрүүлжэ шагнуулагшадай тоодо генерал-лейтенантнууд И. В. Галанин, А. С. Жадов, Г. Ф. Захаров, М. С. Маланин болон бусад оролсоно.

Кутузовай I шатын орден түрүүлжэ абагшадай нэгэн Сталинградай баатар генерал-майор А. И. Родимцев байhан юм. 13-дахи гвардейскэ стрелково дивизиин сэрэгшэд тэрэнэй хүтэлбэреэр городой түлөө шанга байлдаануудай түлэг боложо байхада, дайсаниие тогтоожо шадаhан байха юм.

Эхэ ороной түлөө байлдаануудта бэеэрээ баатаршалга, эрэлхэг зориг гаргаhан, шадамараар командалжа, өөhэдынгөө частьнуудай амжалтатай ябуулгануудые хангаhан дивизинүүдэй, бригадануудай, полкнуудай, батальонуудай, ротонууд болон взводуудай командирнууд Александр Невскиин орденоор шагнагдадаг байгаа.

Манай хамтын дайсан—фашизмда эсэргүүсэн, Совет Армитай хамта дайлалдаhан олон сэрэгэй алба хэгшэд — бусад оронуудай эрхэтэд полководческо орденуудаар шагнагданхай. Харин 80 гаран генерал ба офицер Суворовой бүхы гурбан шатын орденоор, 100 гаран генерал ба офицер Кутузовай орденоор, 70 шахуу—генерал ба офицер—Александр Невскиин орденоор шагнагдаhан байха юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай бүхы жэлнүүдтэ Суворовой гурбан шатын орденоор 7200 гаран хүн, Кутузовай орденоор 7 мянга гаран, Александр Невскиин орденоор—42 мянган үлүүтэй хүн шагнагдаа.

Мүн лэ эдэ орденуудаар дайсанай хамгаалалгые сүмэрэ сохихо, городуудые сүлөөлхэ талаар командованиин даалгабаринуудые эрхимээр дүүргэhэнэй түлөө, мүн бусад габьяануудай түлөө Совет Армиин частьнууд ба соединенинүүд шагнагдадаг hэн. Офицернүүдые бэлдэлгэдэ элитэ ехэ амжалта туйлаhанай түлөө СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Генеральна штабай сэрэгэй академи, М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ сэрэгэй академи, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ сэрэгэй инженерно академи, Суворовой I шатын орденоор шагнагдаа бэлэй.

Дайнай жэлнүүдтэ полководческо орденуудаар дайлалдажа байhан армиин генералнууд болон офицернүүдhээ гадна, ара талада шэн зоригтойгоор ажаллажа, фронт дээрэхи илалтануудта туhалhан сэрэгэй промышленностиин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, тэрэшэлэн предприятинуудай коллективүүд шагнагдадаг байгаа. Жэшээлхэдэ, артиллерийскэ шэнэ түхэлэй буу зэбсэг байгуулха талаар Гүрэнэй Обороной Комитедэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэhэнэй, эдэ зэбсэгүүдээр Совет Армиие хангаhанай түлөө 92-дохи артиллерийскэ заводой директор А. С. Елян Суворовой I шатын орденоор шагнагдаа hэн. Шэнэ түхэлэй томо танкнуудые, самоходно түхеэрэлгэнүүдые танкова дизельнүүдые бүтээхэ хэрэгтэ габьяатай байhанай, эдэ бүгэдөөр Совет Армиие хангаhанай түлөө С. М. Кировэй нэрэмжэтэ заводой коллектив Кутузовай I шатын орденоор шагнагдаа. Энээнтэй дашарамдуулан, «Правда» газетэ 1945 оной июлиин 19-дэ иигэжэ бэшээ: «Кировэй заводой туг дээрэхи Кутузовай орден ара талада сэрэгэй заводуудай хэhэн элитэ ехэ хүдэлмэриие фронт дээрэ амжалтатайгаар түгэсхэhэн байлдаануудтай манай гүрэн адлидхана гэhэн удхатай».

Суворовой, Кутузовай, Александр Невскиин орденуудта хүртэhэн маршалнууд, генералнууд, офицернүүд совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй омогорхол, мүн дайшалхы эрэлхэг зориг гаргалгын, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые шадамараар хүтэлбэрилгын жэшээ боложо үгэнэ.

И. ГОЛОВЕНКО,
СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Түбэй музейн ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.
(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

БОНН

ФРГ-гэй коммунистнуудай эрилтэ

ТАСС

Германиин Федеративна республикын эхэнэрнүүдэй социально-экономическа байдалые hайжаруулха, ажабайдалай бүхы талаар эхэнэрнүүдэй эрхые эрэшүүлэйхтэй адли болгохо гэhэн эрилтэ Германиин коммунис парти табиба.

ФРГ-дэ эхэнэрнүүдэй ажал хүниие хүнэй мүлжэн дарлаха ба нэмэлтэ олзо доход хэмhээ үлүүгээр олохо арга нүхэсэл болонхой гээд Германиин коммунис партиин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Эхэнэрнүүдые доромжолхо ябадал капиталис обществын ёhотой шэнжэ шанар мүн.

Эхэнэрнүүдэй байдал hайжаруулхын тула ФРГ-дэ үндэhэн реформо хэхэ шухала гэжэ ГКП-гэй правлени онсо тэмдэглээд, хэрбээ томо капиталда эсэргүү тэмсэлдэ бүхы ажалшад жагсаалаа нягтархаа hаа, тэрэ зорилгые туйлажа шадаха гээд заана.

ПАРИЖ

Баатар Вьетнамтай hаналаа нэгэдэлгээ бэхижүүлхэ

ТАСС

Вьетнамай баатар арадтай hаналаа нэгэдэлгээ бэхижүүлхэ. Иимэ уряатайгаар Франциин Коммунис партиин ЦК-гай орган «Юманите» газетэ Франциин ажалшадта хандаба. Вьетнамда Американ ябуулжа байhан ээрхэг түримхэй доботолго, агаарай ниилэлгые улам олошоруулан, плотинануудые бүри ехээр бомбодожо байhан хорото ааша ДРВ-гэй хэдэн миллион хүн зоной амин наhые аюулда оруулха магад гээд газетын главна редактор Рене Андрие гэгшэ түрүү бэшэг соо тэмдэглэбэ. Американ ээрхэг түримхэйлэлэй энэ муухай ааша бүхы дэлхэйн хүн зоной hанаа зобооно, зэбүүрхэл асарна.

ДРВ-гэй газар дайдые таhалгаряагүйгөөр бомбодолгые болюулха эрилтэ США-да табиха уряатайгаар Франциин олониитэ өөрынгөө правительствада бэшэг болон телеграммануудаар хандажа байhан тушаа Франциин коммунистнуудай газетэ мэдээсэнэ.

РИМ

Италида боложо байhан забастовко

ТАСС

Италиин промышленна ба хүдөө ажахын олохон түбэй газарнуудта hүүлэй үедэ хүсэ ехэтэ забастовконууд болоно. Тэрээндэ хэдэн зуу мянган ажалшад хабаадана. Хүдэлмэгүйдэлгые усадхаха, ажалай түлөөhэ дээшэлүүлхэ, медицинскэ хангалга hайжаруулха, үйлэдбэри дээрэ элдэб гэнэ усалай болохо, ябадалые усадхаха зорилгоор засагай хүтэлбэрилэгшэдтэ, ээд баяшуулда эрилтэ хэхэеэ металлургнууд ба портовигууд, барилгашад ба хүдөө ажахын хүдэлмэришэд Италиин городуудай үйлсэнүүдтэ улам олоороо гарана.

Ниитэ национальна 24 часай забастовко орон доторнь үргэнөөр дэмжэгдээ, тэрээндэ 1.200 мянган барилгашад хабаадана. Ломбарди ба Тьемонтын, Рим ба Неаполиин, Сардини ба Сицилиин барилгын талмайнууд хооhоронхой. Дура зоргоороо хүдэлмэришэдые ажалhаань гаргахаяа болихо, ажал дээрэ тохёолдсдог гэнэ усал усадхаха, хүдэлмэришэдые гэр байраар хангадаг болохо шанга эрилтэ барилгашад үйлэдбэриин ээдтэ табяа.

Баньолидохи булад хайлуулдаг «Италсидер» компаниин заводто олон мянган хүдэлмэришэдэй хабаадалгатай буhалгаан үнгэргэгдэбэ. Энэ предприятиин захиргаан үйлэдбэреэ бага болгоод, металлургнуудые үйлсэдэ хаяха зорилготой байhан. Хүн зониие ажалаар хангаха гээшэ оронойнь эгээл бэрхэшээл ехэтэй асуудал болонхой. Туриниин «Стампа» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор үнгэрhэн жэлдэ Италида ажаллажа байhан хүдэлмэришэдэй ниитэ тоо 500 мянгаар хороhон байна.

Мүнөө Италида 1.700 мянган батрак болон хүдөөгэй арендаторнуудай хүндэ хүшэр байдал шиидхэгдээдүй байhаар. Тэдэнэр газар сал зуурын эдлэмжэдэ худалдан абалгын хүндэ хүшэр гуримые усадхаха, ажалай түлөөhэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табина. Калабрия провинциин хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэришэд забастовкодо болонхой.

УРДА ВЬЕТНАМ. **Урда Вьетнамай городуудта студентнэр болон залуушуул Тхиеугэй гурнмда олоороо дурагүйдэнэ. Хулhэншэ сэрэгүүдэй солдадууд эхэ орондоо дуратайшуулай урдаhаа тэмсэхээ арсана, hайн дураараа бэеэ тушаана.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **хулhэншэ сэрэгэй солдадууд байhан энэ хүбүүд НВСО-гой сэрэгшэдтэ буунуудаа тушаажа байна.**

ВИА—ТАСС-ай фото.

ВАШИНГТОН

Президентын hануулга

ТАСС

США-гай президент Р. Никсон конгресстэ хандалга бэшэг эльгээбэ. Тэрэ бэшэг соогоо президент доторой гаргашын программада hомологдохоор правительствын эрнhэнhээ ехэ мүнгэ зөөри үгэжэ болохогүй гэжэ Американ хуули гаргагшадта hануулга хэбэ. Тиимэ политика налог таталга дээшэлүүлхэ ба мүнгэнэй сэн унагааха туйлда хүргэхэ байна гэжэ президент мэдүүлээ. 1973 ондо федеральна правительствын бюджетнэ гаргашые 250 миллиард долларhоо дээшэ хэмжээнhээ гаргахагүйгөөр конгрессые уряалба.

Президентын конгресстэ эльгээhэн хандалга бэшэг хадаа правительство конгресс хоёрой хоорондо шахардуу харилсаанай бии болоhые гэршэлнэ. Конгрессэй олон гэшүүд национальна политикын түрүүшын ээлжээнэй зорилгонуудые хубилгаха эрилтэ табидаг болонхой. Конгресс дээрэ ороной гол шухала хэрэгүүдые хангалгада, тэрэ тоодо гэгээрэлэй ба элүүрые хамгаалгын хэрэгүүдтэ ехэ мүнгэ зөөри hомолхо талаар хуули гаргаха дурадхалнууд нэгэтэ бэшэ ороhон байна. Хуули гаргаха иимэрхүү дурадхалнуудые Сагаан гэр бэедээ дүтэ табихагүй гээд президентын хандалта бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, хэдэн hарын саада тээ Зүүн-Урда Азида хэгдэжэ байhан дайнай гаргашада 2,6 миллиард доллар нэмэжэ hомолхо гуйлтатайгаар президент конгресстэ хандаhан байгаа гээд эндэ тэмдэглэнэ. Энэ мүнгэ гол түлэб ДРВ-дэ эсэргүү агаарай дайнда гаргашалагдаха юм. Правительствын дурадхаhан шэнэ буу зэбсэгэй гаргашанууд Американ налог түлэгшэдэй хүзүүн дээрэ унаха байна. Энэдэ мэдээсэгдэhэнэй ёhоор, уhан доогуур холуур тамардаг «Трайдент» гэжэ ядерна буу зэбсэгтэй шэнэ онгосо, абяанhаа түргөөр ниидэдэг «В-1» бомбардировщигые, шэнэ түхэлэй бусад буу зэбсэгүүдые бүтээлгэдэ 23 миллиардhаа дээшэ доллар гаргашалагдаха байна.

НЬЮ-ЙОРК

ТУЛАЛДААН ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ТАСС

Урда Вьетнамhаа мэдээсэhэнэй ёhоор, Куангчи хотодо шанга байлдаан үргэлжэлhөөр. Сайгоной командовани десантна шэнэ батальон хотын hандаргагдаhан хэрэмдэ хаяба. Тэндэхи хэрэм дотор айхабтар шанга тулалдаан боложо байна гэжэ Сайгоной сэрэгэй түлөөлэгшэ мэдүүлhэн байна. Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд городой үйлсэнүүдтэ Сайгоной сэрэгэй частьнуудтай буудалдана. США-гай авиаци Куангчи болон город шадарые бомбодожо үргэлжэлhөөр. НВСО-гой артиллери Куангчи хотын урдуур ба хойгуур доботолжо байhан дайсадай позициие буудана.

Урда Вьетнамай томо городуудай нэгэн болохо Хюэ шадарай дайсанай сэрэгэй баазануудта патриодууд шанга сохилто хэжэ байна. Контум город шадар хулhэншэдэй сэрэгэй частьнууд патриодуудай ракетнэ буудалгада ехээр нэрбэгдээ. Американ ВВС-эй «В-52» стратегическэ бомбардировщигууд Урда Вьетнамай сүлөөрүүлэгдэhэн районуудые бомбодоно. Миконг голые уруудан доботолго хэжэ байhан патриодуудта hаад ушаруулха зорилгоор американ самолёдууд июлиин 26-да 550 тонно бомбо хаяа.

Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд Биньдинь провинцида, мүн дүтэ шадарай районуудта дайсадта шанга сохилто үгэнэ. Үсэгэлдэр үглөөгүүр далайн эрьеhээ холо бэшэ, Сайгоной 7 мянганhаа дээшэ десантна сэрэгүүд шанга тулалдаанай hүүлээр, патриодуудай бүhэлэлгэдэ ороо гээд тэндэ ошожо ерэhэн ЮПИ агентствын корреспондент мэдүүлбэ. Патриодууд тэндэ № 1 харгын участогые таhалан эзэмдэжэ, дайсанай сэрэгүүдые тылэйнь баазаhаа таhалдуулаа.

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөрүүлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд июлиин 18—19-нэй үдэрнүүдтэ Контум город шадар Сайгоной сэрэгүүдтэй шанга тулалдаа үнгэргөө. Тиигэжэ хоёрхон үдэрэй туршада дайсанай 400 солдат хэрэгhээ гаргагдаа, 5 самолёт ба вертолёт буудан унагаагдаа.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). 1972 оной түрүүшын хахадта монополинуудай олзо доходой эрид дээшэлhэн тухай американ хэблэл бэшэнэ.

Үнгэрhэн энэ үе соо «Консолидейтед эдисон» компани олзо доходоо 56,8 миллион доллароор дээшэлүүлээ. Нёдондонойнь энэ үеын олзо 45,7 миллион доллар байhан.

Нефтиин «Мобил ойл» гэжэ корпорациин олзо 14 миллион доллароор дээшэлээ. Тэрэшэлэн текстильнэ, химическэ монополинуудай, бусад корпорацинуудай олзо доход яhала горитойгоор дээшэлүүлэгдээ.

Үнгэтэ металлургиин «Анаконда» гэжэ гайтай томо монополи олзо доход ехээр оруулхын түлөө үрдилдөөндэ рекорд туйлаба. Зэд хайлуулдаг энэ монополиин түрүүшын хахад жэлэй олзо 106,5 миллион доллар боложо, нёдондоной энэ үеынхиhөө хэдэн дахин ехэ болоо.

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин «Авто-прага» гэжэ машина бүтээлгын заводто Ханойн, ДРВ-гэй бусад городуудhаа ерэhэн 70 хүбүүд, басагадай дүрбэн жэлэй hуралсал дүүрэбэ. Тэдэнэр токариин, фрезеровщигой, мүлигшын мэргэжэл шудаланхай. 1967 онhоо хойшо Чехословакиин заводуудта хоёр мянганhаа дээшэ залуу вьетнамцууд хүдэлмэришэнэй мэргэжэл шудалжа гараа.

ОСЛО. (ТАСС). Норвегиин Олесунн гэжэ городhоо балай холо бэшэ газарта далайн оёорhоо 200 килограммhаа дээшэ хуушанай алтан ба мүнгэн монетанууд олдобо. Аквалангистнууд — нэгэниинь норвежец, хоёрынь шведүүл 1725 ондо Норвегиин эрье шадар аюулда орожо шэнгэhэн Голландиин судна дээрэhээ гэдэ монетануудые оложо гаргаба. Энэ хадаа Европын эрье шадар олдоhон эгээл ехэ олзо гэжэ тоологдоно.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- Монгол уран зураг тухай.
- Унэн болоһон ушар. шүлэг.
- Уянга, шог ёгто мүрнүүд.

АЖАБАЙДАЛҺАА ЭШЭ ҮНДЭҺЭТЭЙ

Аха дүү монгол арадай уран зохёолтой буряадай ажалшад нэгэтэ бэшэ танилсаһан байха. Энэшье жэлдэ, Монголой арадай революциин 51-дэхи жэлэй ойн жэлдэ Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейдэ Монголой элитэ уран зураашадай—Адъяагын Сэнгэцохио, уран һиилүүршэн Дугарын Гэвшэхүү гэгшэдэй выставко һаяшаг нээгдэжэ, искусствада дуратайшуулые баясуулаа.

Эдэ хоёр ахамад уран зураашад болоно. Д. Гэвшэхүү 1912 ондо, А. Сэнгэцохио 1917 ондо түрэһэн юм. Ондо ондоо маяг хэлбэритэй, өөрын онсо шэнжэтэйшье һаа, бүхы бэлиг шадабаринь арадай искусствын эрхим һайн туйлалтаһаа эшэ үндэһэтэй.

Нүүдэлшэ малшадай бүлэдэ түрэһэн эдэ хоёр уран зураашадай бэлиг шадабари арадай революциин аша туһаар һалбаран хүгжэжэ, монголой уран зурагай түүхэдэ онсо һуури эзэлнэд. А. Сэнгэцохио бага балшар наһанһаа уран зуралгада дуратай байбашье, эртүүр эсэгээ алдажа, баян айлай үхэр мал адуулха баатай болоһон байгаа. Тиигэбэшье Сайн-Хаанай дасангай бурха зурадаг мэдээжэ Г. Доржо гэгшындэ байлсажа, арад зоной нюуса, бэлиг шадабари, хуушанай монгол уран зуралгын оньһон арга тэрээндэ нээгдэһэн байна. Уран зурагай түрүүшын бүлгэмэй эмхидхэгдэхэдэ, үбгэн Доржо, тэрээнэй залуу шаби дасангһаа һалажа, тэндэ ажаллажа эхилһэн байнад.

Эдэнэр модоор морин хуур, мүн национальна удхатай шатарнуудые һиилэжэ хэхэ мүртөө һэеы гэртэ табигдаха абдар, бэшэшье хэрэгсэлнүүдые угалзатуулан гоёоһон байна. «Оёдолшон Дари» гэжэ иилээд томохон бүтээлээ 1953 ондо зуража, магтаал һайшаалда хүртэһэн байна. Нэгэтэ сэрэгэй оёдолой мастерскойдо ороходоо, оёдолой хуушан машина дээрэ тонгойһон эхэнэрые хараа һэн ха. Тэрэ эхэнэрэй онсо шэнжэтэй шэг шарайе һонирхожо, зүбшөөлые абаад, дүрыень зураһан гэхэ. Хэндэшье мэдээжэ бэшэ, дүршэлөөр үшөөл бага ябаһан зураашан тухай хани халуунаар хэлсэжэ, бэлиг шадабаринь хүгжэн һалбараа бэлэй. Сэрэгэй албанһаа табигдаад, хэдэн жэлдэ МНР-эй гүрэнэй түб музейдэ хүдэлхэдөө, монгол арадайнгаа үнгэрһэн баатар солын материал шэнжэлһэн байна. Энэ жэлнүүдтэ өөрынгөө «Малша Аюша», «Ардаг баатар Чичдунжав» гэһэн түүхэтэ бүтээлнүүдые хэһэн. Уран зураашын тусхай һургуулигүй байһанһаа зурагай гол түлэб удха, байгуулалта зохёоходоо түрүүшээр тулгардагша бэлэй. Тиигэбэшье зураг бүхэнэйнгөө композициие гүнзэгырүүлжэ, нарин болгохо доо эсэлтэ, сусалтагүй, үсэд нэтэрүүгээр ажалладаг байгаа. А. Сэнгэцохио өөрынгөө бүтээлдэ харюусалгатайгаар хандана. Уран зурааша юрэ хуушанай ёһо гурим дабтангүй, шэнэ ёһоор ухаалдижа, шэнэ сагай ами оруулхые оролдоно. Эртэ урда сагай маяг ёһодо хандахадаа, арад зоной сэдьхэл, ухаан бодолойнь гүйдэл, абари зангые, юртэмсэ дэлхэйе өөрэ онсоор мэдэрэн хаража, мухэшэгүй амисхаалта талыень абажа захалаа бэлэй.

«Монгол зурагай» маяг шэнжэ хадаа тодо һонор, гоё һайхан үнгөөрөө, графическа заха угалзаараа, юрэнхы байгаалияараа, национальна угалзаараа илгардаг юм.

«Монгол зурагай» маяг шэнжэдэ табяад онуудаар ороһон түүхэтэй. Бэлигтэй уран зураашад, жэшээнь, Ч. Ядамсүрэн, Д. Манибадар, Д. Лувсанжамц, Э. Пүрэвжал гэгшэдтэл адли эхилхэдээ, уран зурагайнгаа тематика үндэһөөрнь хубилгажа, шажанай гуримһаа арсаха мүртөө, тэрэнэй эртэ урдын национальна маяг хэлбэри дабтагдашагүй түхэл шэнжыень үлөөхэ гэжэ оролдодог байгаа.

Выставкэдэ табигдаһан уран зурагууд соо А. Сэнгэцохиогой зохёохы ажалые, шэнэ онол аргые һайнаар харуулһан зурагууд яһала һонирхолтой.

Одоо хужарлан харамаар, уран гоёор хэгдэһэн арбаад зурагтаа А. Сэнгэцохио байгаали, ан гүрөөл гэхэ мэтын амитадые зураглахаһаа гадна, маяг хэлбэриин талаар орёо хүшэр дүрэ, мүн революционно удхатай бүтээлнүүдые хэхэдээ шадамар байһанаа гэршэлээ.

А. Сэнгэцохиогой «Сүхэ-Баатарай Ленинтэй уулзалга» гэһэн суута зураг эгээл ехэ һайшаал магтаалда хүртэһэн байна.

Өөрынь хэлэһэнэй ёһоор, энэ зураг бүтээхэдээ олон жэлдэ үсэд нэтэрүүгээр хүдэлжэ, архивай документнүүдые шэнжэлһэн, энэ түүхэтэ хөөрэлдөөндэ хабаадалсаһан хүнүүдээр уулзаһан, В. И. Ленинэй байһан байратай танилсаһан, энээнэй түлөө зорюута Москва ерэдэг байгаа.

«Монгол зураг» гэһэн маяг шэнжын угаа хүндэ талань хадаа портрет болоно. Эндэ бодото бэе түхэлыень хаража зураха бэшэ, гансал өөрынгөө туһалагша болохо ухаан бодол, таамаг, дүтэрхы һанал баримталха болоно. Выставкэдэ монгол арадай агуу хүбүүдэй дүрэнүүд олон. Жэшээнь, «Ж. Самбуугай дүрэ», «Уран зурааша М. Шаравай дүрэ», «Революционер Гурсадын дүрэ», «Уран шүлэгшэ Д. Нацагдоржын дүрэ» гэгшэд илангаяа һонирхолтой.

Манай һанахада, элитэ поэт Д. Нацагдоржын дүрэ зураг эгээ эрхимэйнь нэгэн болоно. Энэ портрет болбол монголой классическа уран зохёолдо онсо һуури эзэлһэн «Миний Эхэ орон» гэжэ поэмын, «Учиртай гурбан толгой» гэжэ зүжэгэй дүлэтэ амисхалые эли бодо гэршэлнэ.

А. Сэнгэцохио болон Монголой бусадшье зураашад амитадые зураглан харуулха бэлиг шадабаряа үндэр дээдэ хэмжээндэ абажа ябана.

Тэмээнүүд, һарлагууд, адуу морид, ямаанууд ба хонид тэдэнэй зурагууд дээрэ уран гоёор харагдаха мүртөө, хамаг абари зангынь тон зүбөөр толорон харагдаха юм.

«Адуушан» гэжэ багахан зуратынь ёһотой һайн бүтээл гээшэ. Ялагар ногоон талада (мүнхэ ажабайдалай һүлдэ) сэхэ дээшээ собхорһон эмниг морин дээрэ адуушан зураатай.

Энэ выставкэдэ монголой уран һиилүүршэ Д. Гэвшэхүү гэгшын олон тоото бүтээлнүүд табяатай. Д. Гэвшэхүүгэй эсэгэ үбгэн абань булта һиилүүршэн байһан, тиигээд өөһэдынгөө уран нюусые үеһөө үедэ дамжуулан үгэдэг байһан намтартай. Гэвшэхүүгэй зохёохы ажал ганса Монголдо суурхаһан бэшэ, мүн манай орондо мэдээжэ болоһон байна.

Тэрэнэй уран бэрхээр бүтээһэн шатарай шагайнуудые зүүн зүгэй искусствын гүрэнэй экспозиционно музейдэ хаража болоно.

Сибириин хуһан модон, хуһанай үйһэн, үндэһэн ба бэшэшье модод тэрэнэй зурагай һиилэхэ материал болодог.

Гохииһон үндэһэ һалаада, элдэб янзаар ургаһан булан булшанда бэлигтэй һиилүүршэн али олон амитадай дүрсые харадаг юм.

«Шэлүүһэн», «Нохойнууд», «Зангада ороһон шоно», «Гүлгэд», «Хонид» болон бусад бүтээлнүүдынь һонирхолтой. Жара наһатай һиилүүршэнэй эгээ һайн хүдэлмэринь «Баян гэр» гэжэ зураг болоно. Уран бүтээлшэ һэеы гэр һиилэхэдээ, орёо нарин угалзануудаар шэмэглэхэдээ табан хушуун адууһа малые долгитуулан гаргана.

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо Д. Гэвшэхүү тон һонирхолтой, бэлиг шадабари ехэтэйгээр бүтээгдэһэн «Хайрсаг» һиилэһэн байна. Энэ хайрсагхан хадаа Ленин багшын мүнхэ һургаал заабариинь тайлбарилһан удхатай политическэ ехэ бүтээл болоно.

Д. Гэвшэхүүгэй бүхы бүтээлнүүд (хамтадаа выставкэдэ 20 бүтээл табигдаа) уран һиилүүршын соёл болбосоролоороо үндэр дээдын, түрэлхиин онсо ехэ бэлигтэйе, гайхамшаг алтан гартайе гэршэлэн хэлэхэдээ һүртэ мэдэрэл түрүүлжэ, тэрэнэй нарин шадабари алишье талаараа гүйсэд хурса хёрхо нюдэтэйень зураглана.

А. Сэнгэцохиогой, Д. Гэвшэхүүгэй бүтээлнүүдэй выставкэ болбол манай Совет Буряад ороной соёл культурада баярта һайхан, мартагдашагүй ушар болоно.

Энэ выставкэдэ табигдаһан бүтээлнүүдые харахада, мүнөө үеын уран зураашад үнгэрһэн сагай искусствын үнэтэй һайхан талыень зүб хэрэглэжэ, мүнөөнэй шударгы үеын байдалые зүб хаража, бодото ажабайдалые зүбөөр ойлгоһон удхатай болоно.

Уран зурагта дуратайшуул Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейдэ үдэр бүри олоор ороно. Монголой мэдээжэ уран зураашад Адъяагын Сэнгэцохио, Дугарын Гэвшэхүү гэгшэдэй бүтээлнүүдэй выставкын нилээд урагшатайгаар үнгэржэ байһыень энэнь эли бодо гэршэлнэ. Һайниинь гэхэдэ, хүндэтэ айлшаднай үдэр бүри харагшадтай уулзажа, уран зурагайнгаа удхые тайлбарилан ойлгуулна, ажал хүдэлмэри тухайдаа хөөрэжэ үгэнэ. Иигэжэ аха дүү Монгол оронтой, ажалша бэрхэ зонтойнь бүри дүтөөр танилсажа, уран зурагуудыень хужарлан хаража байхадаа, баясангүй байхаар бэшэ болоно.

Н. КОЧЕШКОВ,
искусство шэнжэлэгшэ,
Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй эдэбхитэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Монгол һиилүүршэн Д. Гэвшэхүүгэй «Совет-монгол хани барисаанай һүлдэ». 2. Уран зурааша А. Сэнгэцохиогой «Хара тэмээн». 3. Д. Гэвшэхүүгэй «Баян гэр». 4. А. Сэнгэцохиогой «Ургашан».

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ буулгабари.

Булат ЖАНЧИПОВ

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

* * *

Шааруулнуудай
Шааялдахые шагнаархан.
Уняартайхан
Унаган талаяа хэймаданам.

Шабга ябагаар
Шардайлдатараа гүйлдэжэ,
Шааруулнууды
Гааруулдагаа дурсанам.

***

Үдын эрьедэ
Үдэшын сагаар зогсоном,
Үдэрэй толон
Үндэрэй дээгүүр сагаалхин,

Эмгэн эжыдэл
Эсэһэн мэтээр һанаа алдан,
Бараан тэнгэри
Баруун хойноо залираа һэн.

АЯЛГА

Сүл губиин
Сүхэршэгүй гунинг дуун
Сүүбэн шонын
Уляан доро түрэлэй.

Үлзы һайхан
Үлгы манай талын дуун
Ая гангын
Амин доро жэргэлэй.

Намдуу, тэнюун нютагаймнай
Намжар ногоон хоймортоо
Унайта зуһалан таламнай
Утаагаа тунаан байгаа һэн.

Һанан дурсан һууналби
Һайхан тэрэ үдэшые,
Шэнгэхэн аялга лимбэдэжэ
Шэмэд баабайн һууһые.

* * *

Үүрээр, жэргэмэлнүүдэй дуун доро,
Үргэн тала эбһээлнэ ха — һэбшээлнэ,
Һэргэг нойроо һэбюулхэдэжэ тараалгаад,
Һэрнһэн сэсэгүүд хөөрсэгэнэлдэн хүлгэнэ.
Эдир наһыем түрнжэ ерэһэн
Үдэр хоногой эхин дээр
Сэнхир талын сэсэгүүд мэтээр
Сэдьхэл минии хүлгэнэ.

* * *

1.
Сэгээн һүни.
Сэнгүү гээшэнь,
Сэсэгүүд үни
Һажанхай.
Һэрюун амяар
Һэргэг нойрынь
Һарын сагаан
Хушанхай.

2.
Гэгээн үдэр
Һэгээ орон,
Газар дэлхэй
Жэргэнхэй.
Халюун амяар
Хангай сээжыень
Халуун наран
Жэгнэнхэй.

Гунга ЧИМИТОВ

ҺАҺА НЭГЭ ШЭНЭ БЭРИ
(БАСНИ)

Урин намарай саг бэлэй.
Уужам сагаан Түгэнэдэ
Шэнэхэн сэргэ зоолгожо,
Шэнэ бэри буугаа һэн.
Хүдэлмэридэ габшагай,
Хүхюун, дорюун, хүндэшэ,
Хүнтэй тааража ядахагүй,
Хүнгэн, солбон, мүн дууша
Урин илдам энэ бэри
Улад зондоо хүндэтэй,
Айл аймагтаа алдартай
Уужам сагаан Түгнэдэ
Энэ үедэ бэри тухай
Этигэхын аргагүй
Хорото, шорото үгэнүүд
Хорхой мэтээр мүлхибэ:
«Оло дахин хадамда
Ошоһон юумэ гэлсэнэл...
Түрэһэн үхибүүдээ хаяад,
Түгэншэлжэ ябана лэ...»
«Тээсгэн манай даргатай
Тэбэрилдэшоод байгаа һэн..»
«Һая нэгэ найр дээрэ
Һайса һогтон гэхэдээ,
Хүбүүдые буляалдуулжа,
Хүйхэр хэрүүл татаа ха...»
«Хүршэтээ хайшаал ааб,
Хүхэ энеэдэн юумэд
Хүтэрэлдэхэһөө нааша
Хүдэлмэрhөө ерэнэ һэн...»

Муу хадань шэнэ бэрние
Муушална бэшэл даа.
Хүсэжэ ядахадаа, заримашуул
Хусана гээшэл даа.

УЯНГА

ҮДЭШЫН БОДОЛНУУД

Зунай һарын намжаахан үдэшэ. Нээлгэтэй сонхоор хаража һуухадам, уляангирнуудай сэл ногоон набшаһатай һалаануудһаа унин шэнги хүнгэхэн хүбэн ниидэжэ, намарай түрүүшын саһанай аалихан бударжа байһые юундэшьеб һануулна. Иимэ һайхан, бүхы юумэнэй һалбархы, сэсэглэхы хаһада мододшье бэе бэедээ дурлан, үб улаахан уралаараа үхибүүнэй эхээ үндэн таалаһан мэтэ үнжэгэн мэдэрэлээр һэбшээ һалхинда набшаһадаа уянгатайгаар һаршагануулна хэбэртэй.

Голой саанахи зүлгэ ногоондо малнууд таран бэлшэнэ. Үдэрэй халуунай буураһан, үдэшын һэрюу ороһон энэ сагта яаһаншье гоёб даа хүдөө талада!

Хабарай дуушан-жэргэмэл мүнөө жэнхирхэеэ болёо. Дальбараануудаа дэгжээжэ сүлөөлгүй хаш. Хүбшэ ойн сууряататар донгододог хүхымнайшье абяа анирgүй. Ямаршьеб нэгэ шубуунай уурхай соо тэрэнэй дальбараа дэгжэжэ байна ёһотой.

Таба-зургаа наһатай үхибүүд — бишыхан хүбүүд, басагад урдахи нугаһаа бусажа ябана. Эрэ хүнүүд лэ ха-яа хүбүүдынь шолмохонууд: бургааһан номо годлинуудые баринхай. Харин басагадынь ягаан сэсэгүүдэй баглаануудаар баяртайгаар даллана.

Хүршэ айлаймнай үбгэжөөл аахилһаар гэрэйнгээ гэшхүүрһээ бууна. Тулгуураа дүтэ дүтэлэн хаялһаар тосхоной гудамжаар бүгдэр- бүгдэр гэшхэлнэ. Үхибүүнэй заахан тэргэ түлхиһэн эдир залуу эхэнэр урдаһаань ерэнэ. Үбгэн тэрээнтэй уулзаад, юуш... хэлэнэ, тонгойжо байгаад, ... гэхэн соо хэбтэһэн нарай ... бүүе харана. Хүхэ һахалаа ... бэжэ байгаад, июурайнгаа ... уршалаануудые хүдэлгэн, ... гэн энеэбхилнэ.

...Һонин даа ажабайдал! ... хабар, зун, намарнууд ... тойроһондол үнгэржэл ... Саг гээшэ хэниишье хүлеэ... гүй.

Тэрээхэн тэргэ соо хэбт... нарай үхибүүндэ заримдаа ... хахаш. Тэрэ басаган гү, али ... бүүн энэ наһандаа юу хар... үзэхэб? Тэрэнэй ехэ боло... ямархан байдал эндэмнай ... нэнхэй байхаб?

Хэды тиибэшье дахин ... балшар бага, эдир залуу бо... юундэшьеб дурамни үгы.

Ара тээмни улэһэн үндэр ... тэл дабаанууд, талын нари... зүргэнүүд, жабартай, ханха... дан, хабшуу уйтан харгы... түрүүшын дуран, түрүүшын ... хар, гуниг, нёлбоһон, ... үдэрнүүд... Үгы даа, һөөргөө ... саха дурамгүй. Теэд...

Ямар олон үдэр, хоног... дэмы хооһон хөөрэлдөөн, ш... харыншье халуун охин, ... гүй, мэдэрэлгүй, удха шана... ябадал, хүл дээрээл миин ... һан ямаршье аша туһагүй ... нууд соогуур үнгэрөө, ш... һалаа, манан шэнгеэр дэгдэ... шэб! Теэд...

Зунай энэ үдэшэлэн нээл... сонходо һуугаад, үнгэрһэнөө ... нан дурсажа, ерээдүйн ... эди шэди тухай бодохо, шэбш... мни гайхалтай!

Г. ДАШАБЫЛОВ

Нааданай тоо 5...

РЕЙКЬЯВИК, июлиин ... (ТАСС). Шатараар дэлхэйн ... һуури эзэлхын түлөө ... нааданай наймадахи уулзал... гэргэгдэбэ. Эндэ Фишер Спа... шүүжэ, нааданайнгаа тоо... болгобо.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаһанда. КП... Центральна Комитедтэ. «... бэлэдхэлгын эршые шангад... — хүдөө ажахын шэн... ТАСС-ай шухала һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. КП... Центральна Комитедтэ (түгэ... «Загаһашадай артелиин ... устав» — И. Болдогоевой ... Республикын арадай хинал... комитедтэ. Түрэл орондом...

Гурбадахи хуудаһанда. ... буудай хото барилсагт... Р. Макальскаягай корресп... ци. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. ... ботний огонёк».

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ...

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ...
11.45 — һурагшадта ... лагдаһан дамжуулга.

«ОРБИТА» ХАРУУЛ...
13.05 — орон доторхи ... 13.10 — ухибүүдтэ зорю... һан дамжуулга. 14.10 — ... ровье» гэһэн научно-попу... программа. 14.45 — цирк... грамма. 15.30 — «Хүн ба ... гэһэн дамжуулга. 15.45 — ... тын программа. 16.50 — ... зохёолшын трибуна» гэһэ... жуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ...
17.00 — «Совет Таджики... киноискусство» гэһэн кино...

ОРБИТА» ХАРУУЛ...
17.10 — теле-зүжэг. 19.... «Время» гэһэн һүүлэй ... программа. 19.30 — «Хү... уулзалгануud» гэһэн да... га. 20.15 — ВЦСПС-эй ... тарь Л. А. Землянников те... харагшадай асуудалнууд... рюусана.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ...
20.45 — Улаан Талмай» ... уран һайханай фильмын ... серинь харуулагдаха.

«ОРБИТА» ХАРУУЛ...
22.15 — концерт. 22.... Возвращение музыки» гэһэ... һайханай фильм. 24.00 — ... мя» гэһэн һүүлэй һонин... грамма. 00.30 — «Конц... студи урина» гэһэн дамжуу...

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...
17.20 — «В лазоревой ... гэһэн уран һайханай фильм. ... — концерт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Манай адрес, телефо...

г. Улаан-Удэ, ул. Ленина ... Телефоны: редактора — 54-..., приёмная — 54-93, зам. ре... тора — 68-08., зам. ре... ра — 62-62, ответ. секре... — 50 52, зам. ответ. секре... — 66 76, отделы: парт... жизни — 60-91, сельско... зяйства — 64-36, 63-86, ... ганды и агитации — ... промышленности и стро... ства — 61-35, советского ... тельства и быта — 69-58, ... туры и школ — 60-21, ... рабселькоров — 67-81, ... мации — 34-05, обществ... приёмная — 56-62, маши... бюро — 57-63, фотолаб... рия — 33-61.

АЙЛШАН ГҮ, АЛИ АРХИНШАН ГҮ?

Амаралташье бэшэ, юрын үдэр,
Ажалдаа тухагүй байтарнай, нэгэтэ
Түрэлэйм нэгэ хүн гэнтэ,
Төөрижэ ябаһаар орожо ерэбэ.
—Мэндэ амар, нүхэрни!
Мэдээгүйлби шамая ерэхэ гэжэ,
Яахаб, теэд һуугты наашаа,
Наһаргүй хөөрыт һониноо налайжа...
Һамганшье хүниёө дортохоогүй һаһатай,
Баһа-балаг болоно гэртэ, газаа.
Столоороо дүүрэн шахуу гэхээр,
Олон олон эдеэ табиба.
Айлшан столдо һууужа, аниргүйхэн,
Аяга сэй ууһаншуу болоод лэ,
«Сидэб, хүрөө...» гэһэн бэеэрээ
Саарба абаад, амаа аршаагаашаа...
«Орооһон бороо сэлмэдэг,
Ерэһэн айлшан мордодог»—гэжэ,
Манайшье айлшан «баяртай» гэжэд,
Марлангн, бүтүүхэн гаража ябашоо...
Хонсг саг үнгэрһэн хойно,
Хөөмэлынь нэгэтэ дуулан гэһээм:

Хүндэлөөбди гэжэ һанаһан тэрэмнай
Хүршындэм ороод, иигэжэ муушалба:
«Хара талха табяадшье,
Хахады гаргаад, аягалаа һаань,
Тархаа хаха баярлаад, шамайе,
Ташаагаа тулажа һууха бэлэйб.
Яһала зөөритэй, баян ха юм.
Ямар юумынь архяа харамнааб?!
Яяр хэбэегшэ мэдэнгүй,
Яахашье тэндэ ороогүйб.
Хэдгаар саашань, орохөө болёоб,
Хиинүр муухай айлайе»—гэбэ.
Тиигэдэнь гайхашаа бараһандаа
Тэсэжэ ядаад, иигэжэ хэлээб:
«Хамаагүй түрэлэйм хүн иигэжэ,
Хара архинда шунахайраа доройтоод,
Хайран бэеэ гутааба юм гэжэ,
Халагни, мэдэжэгүй байшооб.
Айлшан яһатай һэрхайгаад нэгэтэ
Абарһан юумын орожо ерээ һаань,
Аяга сай хэжэ үгөөд лэ,
Архи, юрэдөө, үзүүлхэсэгүйб тэрэндэнь».

В. ГАЛДАНОВ.

Үнэн болоһон үшар

ХОНИ ЭБДЭЭ...

Нэгэ зун гэр бүлөөрөө амархаяа нютагтаа ошобобди. Ерэжэ буухатаймнай сасуу үбгэн эсэгэмнай балгааһан соогоо ёдогор эбэртэй хара хусаяа шэрэн оробо. Һүтэй сай уугаад, һониноо нютагайхидаараа хөөрэлдэжэ һуутарнай, гурбатай басагамни бархирһаар оробо. Нохой, гахайһаа айгаа юм гү гэжэ харахадамнай, дүтэ ойро юуншье үгы.

— Юундэ уйлабаш, Лара?— гэжэ асуубаб.

Басагамни балгааһан тээшэ заана, һүгшана:

— Тэндэ таабай хониёо эбдэжэ байна... Эбдээ...

Баарһан даа, адуу малаа алажа, эдеэ хоол болгодог юм гэжэ мүнөө болотор мэдээгүй ябаа ха юм даа. Али мяхан модондо ургадаг гэжэ һанаа гү?

„САЙ УУ“

Үглөөгүүр басагантайгаа саад ошобобди. Харгыдаа элдэб юумэнүүдые һураад лэ һаланагүй, зарим асуудалнуудтань харюусахааршье бэшэ, теэд шадахысаа харюусахые оролдоноб. Басагамни гэнтэ һураба:

— Юундэ дяденьканууд архи уудаг бэ?

Иимэ асуудалда юун гэжэ харюу, үгэхэбши? Тэг-мэг гэһээр ябатарни өөрөө иигэжэ харюусаба:

— Унданиин хүрөө, аманиин ангаа гү? гэжэ дабтаба.

— Тиигээ, — гэжэ хэлээд, түргэн лэ саашаа алхалбаб.

— Папа, ши архи бү уу, зай гү? Ундаһайнгаа хүрөө һаа, сай уугаарай,—гэбэ басагамни.

„ШЭНЭ НЮУР“

Һайндэрэй урда эжымнай шэнэ плати, гутал, ойһо магазинһаа худалдажа абаад, гэрэлэй урда нилээд удаан эрьелдэбэ.

— Нюуртамни иимэ үнгын бүд таарана гү?—гэжэ намһаа асууна. Би магтан һайшаабаб. Һамгамни хүхюутэй юумэ гэрэлэй урдуур урагша, хойшоо алхална. Дүрбэтэй басагамнай хаража һууһан аад, иигэжэ хэлэбэл даа:

— Эжымнай шэнэхэн болошобо. Үшөө шэнэ нюур табижархёо һаа, шэб шэнэхэн болошоо даа...

ПРУЖИНА

Манай табатай хүбүүн диван дээрэ гараад, һүрөөд лэ һалагаба.

— Ши боли, хүбүүн. Үдэр бүри иигэжэ диван дээрэ дэбхэржэ байхадашни диваншамнай юун үлэхэ юм? —гэбэ хүгшэн эжынь.

— Пружина,—гэбэ аша хүбүүниинь.

П. ИВАНОВ.

Н-01460. Заказ №